

MESVE DE TROCHISCIS

solutius materierum phlegmaticarum contentarū in iuncturis, attrahens a remotis. Et ideo conuenit, si debito tempore assumatur, podagricis, ischiaticis, & alijs passionibus iuncturarū, cuius hæc est descriptio. Recip. turbith, drachm. i. hermodactylorum drachm. s. zingib. scrup. i. zuccari, vnc. s. Et dosi est vsque ad drachm. i. s. de mane cum iure pulli, vel alio liquore conuenienti. Puluis in colica drachm. ij. cymini cum vino calido de mane ieiuno stomacho, & est curatiuus, & præseruariuus, si aliquibus diebus continetur eius assumptio.

SYLVII

Hi pulueres recipi possunt in electaria mollia, & dura, mellita, vel saccharata. Puluis Gal. lib. s. methodi, omnem hemorrhagiam, etiam ex arteria sistit. Rec. thuris partē j. aloes partē j. semiss. vtriusque tempore cum oui albumine subige ad mellis crassitiem: pilo leporis molissimo excipe: uasi ipsi, & vlcera liberaliter impone lanam eodem medicamento madentem super hæc applicat Aetius. Guido Gaulicus pilos incidit, & alijs miscet. Alij præter pilos miscent bolum Armeniam, sang. dracon. mastichem, terram sigillatam: succum plātaginis addunt, & stupis excipiunt. Puluis Aueantperus, eandem gignit abrafā erant esse, & vlcere suppurato, etiam si crassa mentis appareat. Recip. sarcocollā, thuris, ireos, sanguinis draconis, myrrhæ, aristoloch. longæ, ana, fiat puluis. Multis in usu est, sumptus ex Gal. lib. j. meth. & ex caragmaticis in lib. de comp. phar. g. Puluis ex limatura chalybis aceto aliquoties macerata, & siccata. sumptus drachm. j. & s. cum sacchari vnc. ij. ieiuno sumptus, humiditatem excrementosam, & putrem ventriculi, hepatis, lienis, & aliarum partium nutritoriæ absumit, obstructions liberat: ob id saluberrimus est ictero vtriq; & incipienti hydropi, cachexiæ, cacochymix, coctionem ob id inuit, & appetentiam inuitat, ablati scilicet cantis prostermentibus. Alumen rupis vsum: vlcibus omnium partium putridis, fistulosis, vel aliter maleficis confert, & multo magis si ante vlcera lauentur, & foueantur aqua, vel lixiuio, vel vino, quo puluis iste maceratus sit, & colando remotus. Chirurgis in usu multo est. Turbith drach. j. hermodactylorum, drach. s. zingiberis, scrup. j. sacchari, vnc. s. Da drach. j. & s. ieiuno cum iure pulli, vel alio idoneo, pituitam a partibus remotis purgat: ob id saluber est affectibus iuncturarum. Cymini drach. ij. cum vino calido a ieiuno diebus aliquot sumptus, curat colicū dolorem, & prohibet.

Pul. contra pestem vtitur.

Rec. rad. tormentillæ, dictamini, vinici, scabiosæ, radi. buglos. fæ, ana vnc. s. semi. citri, & acetosæ, ana drach. iij. coriandri præparati. semi. portulacæ, rasuræ, eboris, ana drach. ij. corallij vtriusque, ana drach. j. s. rosarum rubrarum drach. j. terræ sigillatæ veræ vnc. s. boli Armeniæ veræ, vnc. ij. fiat puluis.

Pul. elect. de bolo.

Dosi ad pestem, boli arme. drac. ij. cum aqua ros. vnc. j. g. s. vnc. s.

Rec. omnium fantolorum, galangæ, signi aloes, cinnamomi, coralli. rub. rosarum rubr. semi. melonum, ana drach. s. rad. tunici, & tormentillæ, ana drach. iij. rasuræ eboris, cornu cerui ana drach. semi. nucem mosch. vnam: niacis, cebebatem, ana drach. j. anisi, marathri, zingib. ana grana xv. semi. acetosæ, citri, unij. per. bombacis, caryoph. ana drachm. s. boli Armeni drachm. ij. fiat puluis.

Pul. contra lumbricos.

Rec. semi. contra lumbricos vnc. j. lupinoru, vnc. s. absinthij, drach. ij. cornu cerui vtri. drach. j. s. fiat puluis.

Pul. pro epithemate cordis.

Rec. florum buglosi, boraginis, melissæ, ana manip. s. fantolorum omnium, rosarum rub. ana drach. ij. doronici, been albi, & rubri, carabæ, olli de corde cerui, ana scrupulos quatuor, corticum citri, semina oxalidis, ligni aloes, caryoph. ana drach. j. s. croci, scrup. s. marg. drach. s. moschi. gra. ij. camphoræ. gra. v. fragmentorum lapid. omnium preciosorum, drach. j. coralli vtriusque, spodij, ana drachm. semi. trita per se misce.

Pul. cordialis ex ipsidem, vel sic.

Recip. corallij vtriusque, sigilli Lemnij veri ana vnc. s. rasuræ eboris. cornu cerui, ana drach. ij. margar. drach. j. coriandri præparati, spodij rosarum, ana scrup. ij. s. oxalidis, fragmentorum preciosorum, olli de corde cerui, ana drach. semi. sacchari, vnc. ij. folia auri, & argenti, ana xxv. per se trita probe, serua.

Pul. violarum odoris.

Recip. rad. tridis. Florentinæ, lib. iij. maioranæ sicce, quart. vnum, calami aromatici, vnc. ij. rosarum, violarum, ana vnc. v. caryophyll. vnc. j. & semi. moschi, drach. j.

Pul. alexipharmacus ex cordialibus.

Ex bolo Armenica cum aceto præparata, semine rutæ, doronico, carabe, cardui benedicti semine, xyloaloe, serico crudo, rad. tormentillæ, dictamini, tunico, scabiosa, croco, ambra, moscho, pul. dia marg. fiat pul. vel cum syrupo de ribes opista.

Pulvis hæc aridus.

PVLVIS ad tussim. Amygdalæ deglubitæ succo. **COST.** *menda sunt, quod cortici astrictorij nomihil inest: & ingratus est palato cortex, sed quomodo in puluerē cum sacchari, & feniculi vncijs in summa tribus, amygdalæ vnc. bina duci in puluerem possint, non video. Parum tamen intererit ad propositum curandum affectum, qua sit consistentia. Qui medicinam diligenter faciunt, sercula ex amygdalis feniculi aqua, & saccharo ad hunc ipsum affectum strenuum præsidium expeririuntur.*

F. DISTINCTIO DECIMA de Pilulis.

DE C T M A distinctio est de pilulis. **CHR.** *Cor pilula inuenta.*

Pro introductione dicendorū aduerte, quod propter duas vtilitates, & iuuamenta principaliter pilula fuerunt adinuenta. Et prima vtilitas est propter earum displicentiam in sensu gustus. Secunda vtilitas est, vt magis a remotis attrahant materias in eis contentas, maiorem moram in stomacho contrahendo. Medicinæ autem liquide solutiuæ, quia cito descendunt de stomacho, paucam in ipso moram contrahunt, & ideo non sunt tantæ potentia in attrahendo, & soluendo humores, quantum sunt pilulae. Vltius notandum, quod vltus pilularum nō est multum regularis, nec conueniens in principio februm, nec in principio febrium quietarum phlegmaticarum: nam cōmuniter pilula componitur ex medicinis simplicibus multæ acuitatis, & caliditatis: vnde ex earum complexione inducunt inflammationem in corporibus occulte febrientibus: nec conueniunt in quietis phlegmaticis in principio, cum materia sit parua, & occulta, & indigesta: tales autē pilulae factæ ex medicinis fortiter solutiuis, quæ conueniunt in processu talium febrium, & digesta materia, in principio non conueniunt propter agitationem, & motionem in ea. Portiones autem puta cum decoctione, & admixtione simplicium ad inuicem possunt remitti in ipsarum caliditate, si qua esset superflua in solutiuis componentibus ipsam, vnde prohibentur etiam in principio febrium acutarū, si medicina potabilis sit lenitiua, vt facta ex calia, vel manna cū leuissima dosi medicinæ solutiuæ admixta cum eis, vt cum modico succo rosarum, verbi gratia, quæ medicina dicitur communiter minoratiua, cum qua completa digestio in materia non est expectanda in agitudinibus materialibus. Vltimo nota, quod pilulae fortes, & solutiuæ, debilibus, & quibus virtus stomachi est deiecta, non sunt exhibendæ, quia in talibus, neque liquefiunt, neque ad actum reducuntur, anxietatem magnam in huiusmodi corporibus inducentes, & etiam multū extenuatis pilulae parua inferunt iuuamentū: immo potius in eis sunt prohibendæ.

GRÆCÆ coccia, & cataporia vocant.

MAN.

Quom

COST. **Q**um medicamenta omnis generis, vt in corpus nostrum agant caloris nostri egeant opera, qui illorum excitet calorem: quum etiam ex ijs, quæ duriori, densiori, crassiori lentiorique constant substantia minus facile illius in se ipsa vim admittant, ob id etiam, quæ huiusmodi sunt, cum serius in ventriculo attenuantur, ac liquefcunt, tum suas tardius exercent vires, at eadem tamen tarditatem actionis compensant efficacia, quod diuturniorem in ventriculo moram trahentia sunt qualitates, manifestas primum, tum dehinc obscuras altius imprimunt: minori vero id molestia, quam quæ celerius agunt. Hinc quæ in purgantium genere liquida sumuntur, ceteris paribus, solidis, ex his vero, quæ mollia sunt, aut tenuia, duris, & compactis celerius agunt, contra vero in remotiores partes, & efficacius alijs, compacta dura, & solida vires suas diffundunt. Huius generis postremi pilulae sunt, quas Græci catapotia vocant, de quibus sermonem nunc instituit, sunt vero maxima ex parte purgante prædita facultate, sepe tamen ijs alia aliqua immutandi, alterandique vis coniungitur, & quedam etiam præstare alios vsus possunt, vt quæ ad tussim, vel ad ventris fluxus quandoque parantur.

M E S V E

Pilula aloefangina.

CATAPOTIA aromatica nobis inuenta ventriculum, cerebrum, & sensoria humoribus crassis, putribus, pituitosis purgat, & inde natum dolorem dissipat, ventriculum roborat, coctionem eius iuuat. Rec. cinnamomi, cubebæ, ligni aloes, calami aromatici, macis, nucis moscatæ, cardamomi, caryophyll. asari, mastiches, schænu anthus, spicæ, carpobalsami, ana vnc. j. absinthij sicci, rosarum, ana drachm. v. terantur parum, coquantur in aquæ libris xij. ad duarum partium consumptionem: fricentur tunc manibus, & colentur, & exprimantur. Accipe aloes bonæ lib. j. laua sæpe in scutella lapidea vitreata, cū aqua pluuiæ, siccetur: ipsi affunde decocti prædicti circiter lib. ij. tere in sole: deinde ipsi aloes misce myrrhæ, mastiches, ana drachm. v. croci, drachm. iij. tere curiose, prædicti decocti reliquum ipsis affunde, tere donec siccetur, fac catapotia ciceris magnitudine. Dantur a drachmis ij. ad aur. ij. Interdum aloes tantum vncias quatuor indimus. Interdum aloes lauanda aqua myrobalanorum, tunc dantur a drachm. iij. ad drachm. viij. coquatur autem in ea aqua, deinde siccetur, postremo lauanda aqua aromatum, vt diximus, sunt enim salubria hæc catapotia.

CHR. **P**ILULAE alefanginæ, idest de aromatibus, sunt multa securitatis, & habent iuuamenta multa: nam principaliter confortant virtutem digestiuam stomachi delicando materias putridas, & corruptas in eo, & illas euacuando, incitant etiam appetitum, sed principaliter mundificant cerebrum, & instrumentum sensuum ab humoribus frigidis, viscosis, & crassis, vnde summe conueniunt ad præseruanda corpora laxa, ne in ægitudinem incidant, & possunt tales pilulæ continuari absque læsione ab his quibus conueniunt, sicut pilulæ communes, & melius quæ

ponuntur ex solo aloes, myrrhæ, & croco: nam in eis non ingreditur aliud solutiuum, quam aloes, quod per abluionem in sua potentia remittitur. Et istis pilulis magister Marsilius utebatur quasi in omnibus passionibus materialibus cerebri, & stomachi frigidis cum admixtione aliquali cholere. Et sunt tardæ solutionis. Et dosis ipsarum esse potest vsque ad drach. ij. tamen communis vsus est vsque ad drach. j. & maxime purificant neruos, & nucam.

ET quandoque exigit dispositio. Mihi potius augenda, quam minuenda videtur aloes. Pilularum dosis drach. j. Multi nunc aloes lauant cum aqua in qua rheon barbarum longo tempore maduit. Alij cū succo brassicæ.

MAN.

SYLV. **C**ATAPOTIA Græci à κατὰ πῶς est medicamentum, quod integrum deglutitur, vulgo pilula vocatum, a parua pilæ figura, nullo angulo ventriculum lædentem, & habili simul tangi multis ventriculi partibus. Fieri autem catapotia possunt, eum ex prædictis omnibus antidotis, tum ex alijs mox declarandis. Purgantes vero materiae hæc forma ferè concluduntur, vt facilius deuorentur, etiam saccharo, folijs auri, carne fructuum, non autem pelle, vel alio quopiam simili interta: vel mora in ventriculo longiore diutius agat, a remotioribusque in ipsum, & intestina humores vacuos attrahat. Massa enim durior qualis est catapotiorum ægrum a ventriculo comminuitur, ob idque tardius agit: liquida vero contra confestim vacuant, & simul vacuantur. Quæ horum in medio sunt, tempus ad actionem mediocrem requirunt. Propterea quæ cito agere volumus catapotia, damus admodum mollia, & parua: præcipue quibus imbecillus est ventriculi calor. Catapotia diu seruanda ex aqua aliqua sola, aut succo solo ne formaueris, quod citius siccetur, vel situm contrahant, nec vires simplicium cohibent, sed syrups actionem catapotiorum iuuantibus, vel alio, & glutinoso, & iucundo humore. Catapotia sunt inuenta, vt semel deuorentur (vnde, & nomen habent) ne suo sapore ingrato linguam vitient, vtque diuturna in ventriculo mora, à remotis etiam partibus attrahant. Cum vero ferè sint valentibus simplicibus composita, initio febrium cruda adhuc materia non sunt danda, quia moeant, & agitant, nec vacuant. Vnde symptomata sequuntur a Gal. scripta aph. Concocta medicari: Neque danda sunt emaciatiss, & ventriculum habentibus imbecillum, vt a quo non sunt dissoluenda, & in actum reducenda, a quibus si sumpta sint cochlearia tria iuseuli mulsam calida sorbeantur. Si autem ob duritiem non dissoluantur, vomitu rejiciantur. Nisi quæ in his sunt elementissima, & mollissima, & minime deuorantur, qualia aromatica communia, mastichina, & alia quedam, de quibus post. Catapotia Thomæ de Garbo secreta his affinia ad affectus cerebri, spinæ, neruorum contumaces, a materia frigida crassa, lenta, præsertim sub finem morborum. Cubebæ, nucis moschatæ, cinnamomi, spicæ, anisi, carpobalsami, schænu anthus, mastiches, asari, caryophyllorum, calaminthæ, ana drach. ij. turbith, colocynthidis, ana drachm. iij. myrobalanorum omnium ana drach. ij. agarici, senæ, ana drach. j. omnium cum succo mentæ.

MAN. Et vocari Græci catapotia.

CATAPOTIA aromatica seu alefangina. **Q**uædam hic digna sunt animaduersione, & primum, quæ inter cætera aloes vitia vnum sit sera eius actio, eam lib. simpl. accelerari docet, aloes in decocto aromaticorum tenuioris substantiæ, & acrioris enurita, aromata vero eadem recenset, quæ hoc loco, quedam tantum illic prætermittens, vt xyloaloes, carpobalsamum, absinthium, rosam; & aliquid addens, vt crocum. Dubitatur ergo primum, de coctionis eorum aromaticum termino, quem esse ait citato loco, ad tertias: hic vero quæ aquæ lib. xij. ad parandum decoctum sumat, ad duarum partium, & ex alia lectione, ad duarum tertiarum consumptionem feruere iubet, magno, vt apparet, discrimine, quum illic superesse velit decocti libras octo: hic lectione vna quatuor, alia decem. Sed est etiā, vt de aloes dubites, eam enim hic prius pluuiæ aqua sæpius abluit: tum lotam, & exiccatam præscripto decocto nutrit: quum lib. simpl. eam statim, illotam decocto proposito nutrien-

COST.

* Vul. hab. accipe ex eis ab vnc. iij. & q. ad vnc. iij.

MESVE DE PILVLIS.

nutriendam committat, quo loco facere etiam contra Dioscoridis præceptum videtur, admonentis aloen puriorem (talis vero succurina est, quam hic Mes. deligit.) ablutione non egere, imo, & ipsi est Mesue dissentaneum, qui quum aloen lotione purgatricis facultatis plurimum remittere asserat, tã crebris lotionibus hoc loco repetitis, omnem quoque purgandi vim amitti, ut concedat necesse est. Sed, & lib. simpl. eandem aloen decocto madefactam in umbra prius desiccandam ait, tum postea perficiendam desiccationem in sole, at hic terendam ait absolute in sole. Adde etiam, quod hic aloen quandoque minori mensura ad has conficiendas pilulas, recipi scribit, at cõtra tam parua hæ sunt efficacia, ut addendum potius, quam detrahendum de aloes pondere videatur. At vero, etsi Mesue lib. simpl. aliter de eadem re scribit, utrobique tamen recte. Tollere tarditatem aloes licebit uno tantum, aut altero ex propositis aromatis acrioribus, ut cinnamomo. Quod si tamen plura addere animus sit eiusdem naturæ, nihil interest. Quanquam enim (ut de hac re semel licet alieno loco admonere) multarum rerum congeries ubi satisfacere paucæ possunt, naturæ abhorre legibus prima facie uidetur; at contra tamen ex multorum missione, quam ars facit, dum unius cuiusdam nouæ formæ productio fit, & vis illa, quæ multis communis erat multiplici substructa fundamento robur sumit, & aliæ quoque facultates, salutaræ quidem similes similibus addita efficaciore, dissimilibus vero temperate ad humanæ naturæ usum aptiores fiunt: noxia vero de malefica vi remittunt. Itaque adiunguntur interdum multa multis non temere, quæ vel ratione, vel usu comperta sunt salutaria, ut propterea de Mesue hic nostro non sit admirandum, plura ad decoctum propositum hoc loco assumendi, quam alibi. Sed quando hoc de medicamentis compendium posteriori ætate, ac post lib. simplicium collectum fuisse verisimile est, & existimandum est non perperam priori decocti illius compositioni addidisse alia, quæ usu postea fructuosa observari, & nobis posterius eius viri iudicium est sequendum. Ceterum quod ad coctionis terminum pertinet, quum alibi ad tertias, quandoque ad sextas (consumptio enim duarum partium ex duodecim coctio est ad sextas,) vel ad duarum tertiarum absorptionem, coqui hoc decoctum iubet, si rem recte expendamus, ea quidem quæ est ad sextas, parum illius aromatum facultatis excipi in aqua potest, contra si ad duarum tertiarum consumptionem coquendo progrediari, ut diuturniori illa coctione aromatum vis flaccescat, atque exoluatur necesse est, quo fit, ut eam, quæ ad tertias, quasi mediam inter duo extrema, magis cum Syluiο probemus. Quod vero præterea, aloë hic succurinam, idest probatissimam sæpe ablui præcipiat contra quam, & Dioscoridis, & ipsemet alio loco, non est, ut admiretur, quum enim ad affectus præsertim ventriculi hoc medicamentum parat, & ex eo non tam purgationem, quam ventriculi robur querat, præstat hæc in re aloë lota illota, ipsomet Mesue lib. simplicium authore. Neque tamen adeo purgandi vim lotionem amittit aloë, quin, & pituitam ventriculi crassam, ac putrem deterforia decocti vi attenuatam facultate sua prompte expurget, consequenterque cerebro opem ferat, eo maxime, quod hic præscribit duarum triumve drachmarum pondere assumpta. Illud vero, quod lib. simpl. in umbra prius aloen desiccet, hic autem statim soli exponat, suam habeo rationem, libro quidem simp.

ut doceat, quo pacto excitare aloes vim tardiozem possis, eam docet rationem, qua purgandi vis, quam minime exoluatur: ob id ne soli nisi postremo absolucunda exsiccationis gratia, exponas iubet, ne tenuiorum aloes partium, quæ itidem ad purgandum faciunt, vires exoluantur. At hoc loco statim exponit soli solutricem vim parui faciens, atque ventriculi robur præferens, cuius itidem nomine (de quo postremo loco dubitatur) minus aloes pondus quandoque cum æquali præscripti decocti mensura ad has conficiendas pilulas capi testatur. Porro ad postremum subdit de lotionem aloes ex myrobalanis, quedam, obscura. Ex Syluiο velle videtur, coquendam in aqua myrobalanorum aloen, desiccataque, & aromatum decocto rursus ablutam, & rursus exsiccata assumi posse a drach. iij. ad octo. At vetusta versio longe aliud, nempe quandoque myrobalanos ab vncijs tribus ad quaternas in aqua coqui; ex hoc autem decocto lauare aloen, & exsiccata rursus ex decocto aromatum lauare siccatique ad usum. Vtro ergo modo agendum sit, non facile est constitutum. Quod enim Syluius aloen eiusmodi decocto myrobalanorum præparatam a drac. quatuor, ad octo sumi posse scribat, suspectum est, aloen etenim, quacunque pares ratione solutricem seruare vim certum est: mensura autem drachmarum octo non sumi, quin superpurgationem inducat, incertum est, quo fit, ut vetus potius lectio sequenda videatur, ita ut aloen præscripto antea libræ unius pondere in decocto myrobalanorum coquendam, desiccandamque, & rursus ablutam decocto aromatum, exsiccataque seruari in usum velis. Sed & hoc pacto constituta res suspecta myrobalanorum mensura est a tribus vncijs ad octo, largissima profecto, & qua non vna modo, sed fortasse plures aloes libræ ablui possent. Neque etiam hic præscribendi modus (ut ab uno pendere progredi ad aliud certum pondus liceat) ex eius scribendi consuetudine est, quum parandi medicamenti alicuius rationem docet, sed quum assumendi mensuram præscribit. Quamobrem, vel sequendo Syluium, Syluii versionem corrigere, posse eiusmodi aloen a duabus ad quatuor drachmas sumi, vel sequendo veterem interpretationem eandem castigare, absoluteque legere, ex ternis myrobalanorum vncijs parare decoctum illud oportere, quo aloes libra una coqueretur.

MESVE.

CATAPOTIA stomachica, pituita, & bile flaua, ventriculum, hepar, caput, sensoria, iuncturas purgant. Rec. hie ræ picæ drach. vij. † trium myrobalanorum, ana drach. iij. agarici drach. ij. turbith boni drach. x. epithymi Cretensis, anisi, ana drach. ij. & semissem, salis indi drach. ij. absinthii, scammonii, ana drach. iii. fac catapotia cum penidiorum drach. iii. & succo cichorii, dantur drachmæ duæ.

PILVLA stomachica: caput, & stomachum confortant mundificant stomachum, & hepar, & mēbra sensuum ab humoribus frigidis, & phlegmaticis. Soluunt etiam humores cholicos, & melancholicos, licet principaliter soluant phlegmaticos. Et dosis ipsarum esse potest usque ad drach. i. s. licet hic ponatur, quod dosis ipsarum est drach. ij. & tempus assumptionis ipsarum est celebrata stomachi digestionem.

† ceporum citræ Indæ

CHR.

atione. Et nota quod perfecta, & completa operatione earum, quæ communiter fit quinque horis, quantitas cibi post assumenda debet esse minor, quam si nulla assumpta esset medicina, cuius oppositum mulieres, & generaliter ignorantes faciunt, præmisso tamen lauatiuo, ut in reliquis solutiuis communiter fit. Rec. & hieræ, &c. intelligendum est de hiera Gal. superius descripta, quæ est læuis, tardæ solutionis, quia solum ratione aloes est solutiua materierum choleriarum subtilium principaliter, & subsequenter materierum phlegmaticarum aquosarum. Trium myrobalanorum citrinorum, scilicet, indorum, & chebulorum, ana drach. iij. agarici, drach. ij. qui principaliter soluit materias phlegmaticas contentas in pectore, & in cerebro, & in alijs membris neruosis. Turbith boni drach. x. qui euacuatius est phlegmatis: epithymi hortensis, idest hortulani, quod euacuatium est humoris melancholici, anisi ana drach. ij. s. salis Indi drach. ij. absinthij, scammonæ, scilicet correctæ, ana drach. iij. quæ principaliter est solutiua humoris cholerici, & magnæ potentia, penidiarum drach. iij. fac pilulas cum succo scariolæ, idest lactuæ sylvestris, ad remittendum aliqualem acuitatem, & superfluum caliditatem prædictorum solutiuiorum, & dosi communis est drach. j. vel drachm. j. & s. licet ponat eius dosim esse drach. ij. verum huiusmodi dosis hodiernis temporibus esset superflua.

MAN. **STOMACHICÆ**, a stomacho debebant appellari. Quidam eas paratas habent, & certe viles sunt. Trium myrobalanorum, citrinarum scilicet, chebularum, & Indarum. Dosis eius est drach. ij. vel drach. i. s.) Sed vicia etiam mediocriter purgat.

SYLV. **SVMNTVR** ad drachm. j. & s. tantum coctione ventriculi absoluta ad affectus pituitosos præsertim, sed etiam biliosos, & melancholicos. Horis quatuor post sume iusculum lauatorium, & hora vna post prandem, sed parcius quin, & drach. vnica mediocriter purgant hiera picra Galeni, myrobalani flauæ, nigra, cepulæ.

COST. **STOMACHICÆ**. Licet scammonij vis effrenis myrobalanorum astrictio, & penidiarum lentore corrigi hic aliquo pacto possit, quia tamen contra, & hieræ, & salis Indi non levis acrimonia est, quæ augere illius violentiam possent, eos non improbo, qui scammonium præparatum hoc loco sumunt, non ijs tamen consentio, qui pro scammonio absolute posito præparatum, id semper medicamenti misceri consuevit. Neq; autem, id obijciat quod aliqui, attendenda Mesue ipsius verba, qui quoniam præparato scammonio est opus, admonitos facit: sed posita ante oculos usus ratione, spectandam reliquorum, quæ commiscetur naturam existimo, & nisi eorum ope scammonij vitia abunde, corrigantur, vt audacter correctum scammonium vsurpes admono.

MESVE.

Pilula aggregatiue.

ATAPOTIA Polycresta nobis inuenta, ob idque sic appellata, quod sint efficacia ad multos affectus capitis, ventriculi, hepatis, purgant enim ex his, & sensoriis pituita, & bilem vtramque: qua propter febribus antiquis, complexis, & inuicem complicatis commodant. Recip. myrobalanorum flauarum, rhabarbari, ana drac. iiii.

A succi eupatorii, succi absinthij, ana drac. ij. scammonij Antiocheni in pomo cocti & dra. v. cepularum, Indarum, agarici, colocynthidis, polypodij, ana dr. ij. turbith, aloes, ana & drac. vi. mastiches, rosarum, salis gemmæ, epithymi, anisi, zingiberis, ana dr. i. electarii, rosarum q. s. ad comprehensionem. Fiant catapotia crassa. Da a dr. i. ad aur. i.

PILULÆ aggregatiuæ inuentione nostra. Hic **CHR.** de pilulis aggregatiuis ponuntur tres descriptiones, sed ista prima vsitatur, & communiter habetur in usu vbiq; & dicuntur aggregatiuæ, quia iuuamēta multa aggregant soluēdo vniuersaliter omnes materias, tam crassas, quam subtiles, tam calidas, quam frigidas: sed principaliter a prædominio sunt magis solutiua humorum cholicorum, & calidorum, quæ phlegmaticorum, & frigidorum, & ab omnibus membris vniuersaliter, & generaliter: sed principaliter ab hepate, & ab alijs membris nutritiuis, soluendo materias contentas in eis principaliter putridas, & usus ipsarum est in processu febrili de materia mixta per eius digestionem: & summe conueniunt corporibus, quæ purgantur tempore veris, propter ipsorum præseruationem, quia mundificant, & solunt materias phlegmaticas, & cholicas in eis multiplicatas in toto corpore, sed maxime in stomacho, hepate, & alijs membris nutritiuis, soluunt etiam aliquantulum humoris melancholicum: & tempus assumptionis est celebrata cibi digestionem scilicet per horam ante diem. Et dosi est drach. j.

Et hic vtiliter aduerte, quod pilulæ solutiua quæ in quibusdam corporibus diu contrahunt motum in stomacho non dissoluntur, vnde ad actum operationis non reducuntur, & hoc maxime contingit propter debilitatem caloris naturalis, & virtutis digestionis in stomacho. vnde necessarium est in talibus, vt vsque ad tria cochlearia iuris pulli, vel alterius liquoris multum calidi, quantum in ore tolerari potest assumantur, & deglutiantur, vt talia acuta mediante caliditate liqueant pilulæ: si autem hoc prouenerit non ex debilitate stomachi caliditatis, sed magis ex induratione, & petrificatione pilularum, sic iuxta doctrinam principis potius debent vomitu expelli.

Inter pilulas quibus vtimur hæc maxime excellent. **MAN.** Elect. rosa. intellige non id, quod Nicolaus, sed quod ipsemet Mesues inter electaria sua scripsit.

D **HVMORES** tenues, & calidos potius, quam pituitosos, crassos, frigidos, vacuant a toto corpore, sed præcipue a dictis partibus. Datur cocta iam materia, & iam mista in febribus heterogeneis inuicem complicatis. Sunt etiam salubria purgationi vernæ. Dantur hora vna ante diluculum. Omnium pilularum, quibus vtimur, hæc maxime excellentes scribit Manardus, & quia tutiores, & efficaciores, per aggregatiuas absolute scriptas intelliguntur.

POLYCRESTA. Et si myrobalani flauæ rhabarbarum, aloes, scammonium calidos, ac tenues humores præsertim ducunt, at & idem rhabarbarum, & aloes, & scammonium præsertim coctum, vt alibi testimonio Tralliani dicebamus, & chebuli, & indi myrobalani, & agarici, & colocynthidis, polypodium turbithum, & epithymum crassiores humores pituitosos omnia, aliqua etiam atros potenter educunt, vt propterea recte Mesue catapotia hæc pituitam, & vtramque bilem ducere, febribusque antiquis, quæ nimirum ex crassis, frigidisque

MESVE DE PILVLIS

disque humoribus pendent, conferre scriptum relique-
rit: Syluius autem non recte calidos potius, ac tenues,
quam crassos, & frigidos euacuare dixerit. Sane autē,
quod pilulas crassas fieri hic mubeat, non caret consilio,
quo enim crassiores sunt, eo diuturniorem in ventricu-
lo moram ducentes prestare eos usus possunt, ad quos
parantur: conferre, inquam affectibus capitis ventricu-
li, & iecoris, putribusque eductis humoribus antiquas,
& complicatas febres oppugnare.

MESVE.

ATAPOTIA polychresta maiora, pi-
tuitam crassam, lentam purgant, &
inde natos affectus, colicum, arthriti-
cum, ischiadem, podagram, ventris
totius inflationem: præter hæc hæmorrhoidas.
Recip. bdellij, myrobalanorum nigrarum, em-
blicarum, ana drach. iij. turbith boni, & electi
drach. xij. feminis apij, foeniculi, anisi, carui, a-
meos, origani, rosarum, lepidij Indi, rutæ agre-
stis, hermodacty. salis Indi, mastiches, ammoni-
ci, ana drach. j. cinnamomi, cardamomi, acori,
spicæ, croci, casia, ana drach. semissem, sagape-
ni dra. iij. colocynthi. drach. iij. penidiorum albo-
rum † drach. iij. aloes drach. xv. commisce cum suc-
cobraslica, manibus tuis oleo iasmeno infictis.

¶ vulg. unc.
ij.
† drach. x.

MAN. HÆ non parantur. Si quis tamen parare voluerit,
pro sataragi Indi accipiat, quod Diosc. vocat lepti-
dion: & pro Harmel, intelligat speciem rutæ syluestris,
non cicutam, vt multi. Casia. Intellige ligneam voca-
tam. i. cinnamomum vulgare.

COST. POLYCHRESTA maiora. In hoc cōficiēdo medica-
mento inūgi sambucino oleo manus præcepit, vt ar-
bitror, quo tractari manib. pastillus possit, ob ammoni-
acum, sagapenum, atque aloem glutinosiora. Pro samba-
cino autem quum iasmenum Syluius reposuerit, samba-
cinum legisse videtur, est autem sambacinum ex iesemi-
ni floribus, sambacinum ex floribus sambuci, quæ licet
diuersa admodum sint natura, quia tamen vtrūque ad
frigidos expugnandos affectus vtile est, vtriusq. sumpti-
oris, nihil puto interesse. Mesue tamen sambucinum dix-
erim intellexisse, cuius in tractatu de oleis meminit.

MESVE.

ATAP. Polychresta minora, pituitā,
& bilem vtrāque a ventriculo, & ca-
pite purgant, obstructions hepatis
liberant, ipsumque, ac ventriculū
roborant, febres antiquas, pruritum, vlcera (ma-
lligna) iuuant. Recipiunt myrobalanorum flaua-
rum, nigrarum, emblicarum, ana † drach. iij. ma-
stiches, anisi, succi eupatorii, absinthij, rosarum,
ana drach. ij. rhabarbari dr. v. hieræ picre drach. xij.
confice cū succo apij. Da dr. ij. cum aqua calida.

¶ drach. iij.

COST. POLYCHRESTA minora. An arida hæc, & nihil læ-
toris habentia aromata cogi, & coacta seruari pos-
sint, solo apij succo, & mastiches drachmis duabus, val-
de dubito. Tu si vt cohereant aliquid addendum est, ad-
dito mellis rosacei soluentis momento non errabis.

MESVE.

ATAPOTIA ex eupatorio maiora,
obstructionem hepatis liberant, &
icterum inde ortum sanant, ac dolo-
rem, & febres circuitu repetētes. Re-
cipiunt myrobalanorum flauarum, succi eupa-
torij, succi absinthij, ana drach. iij. rhabarbari dr.
ij. & semis. mastiches drach. j. croci drach. semis.
aloes drach. v. forma cum succo intybi. Dantur
drach. ii. cum sero lactis.

PILVLAE eupatorii maiores, quidam magistrali
ter vtuntur eis, tamen communiter non sunt in
usu, & valent in soluendo materiam cholicam prin-
cipaliter, aquosam, & subtilem, vnde conferunt icte-
ritiæ, & dolori hepatis, & oppilationi ipsius. Confe-
runt etiam ad febres periodicas, quæ paroxysmaliter
mouentur materia cholerica prædominante, & dosis
est dr. j. s. cum aqua casei, vel sine ipsa. Pilulæ arthre-
tica, idest, quæ conueniunt ad dolores articulorum,
quia euacuant materias contentas in illis, sicut in po-
dagris, & principaliter sunt solutivæ materierum
phlegmaticarum crassarum contentarum in iunctu-
ris: sunt enim fortiter attractivæ, & a pluribus medi-
cis habentur in usu. Et tempus assumptionis earum
est præmissa digestionē materiæ, & dosis est vsque ad
scrup. iij. Cuius hæc est descriptio. Recip. grana so-
lis, diagridij, ebuli, & dentur de sero, si assumens eas
non cænet, & noctes sint breues, vel post cænam plu-
ribus transactis horis.

CHRI.

Tempus as-
sumptionis a

ADDITIO.

Quod interpret hic pilularum arthriticarum ex-
positionem prosequatur, indicium est in vetustis
Mesue codicibus harum descriptionem non defuisse,
vt deest in nostris.

Maiores quidam vtuntur ad morbum arquatū. MANA.

BILM liquidam, & tenuem, & hos affectus inde natos sanant, SYLVII.
drach. j. & s. etiam sine sero lactis.

DE eupat. maiora. Hæc in hepatis obstructione op-
portunissima existimo eupatorii, absinthij, intybi
nomine, quæ illi visceri propria quadam natura amica
creduntur. Verum quum, & hæc ipsa, & reliqua quæ-
cumque in hoc medicamentum veniunt astri. tionis ali-
quid habeāt, ne eius qualitatis minus relinquat in cor-
pore vestigium, quam sit par, myrobalanos oleo, vt lib-
simpl. admonet, inungere non erit importunum.

MESVE.

ATAPOTIA ex eupatorio minora idē
potentia. Recipiunt myrobalanorum
flauarum, rhabarbari, succi eupatorii,
aloes, ana partes æquales, comprehende aqua
apii, vel intybi. Da drach. ii.

DE eupatorio minora. Minora hæc sint superiori-
bus aromatum numero, at viribus maiora, vt quæ
ex simplicibus consistunt, quæ singula purgandi vim
habent.

ME-

CATAPOTIA ex rhabarbaro euacuant humores crassos, lentos, multum putres, & inde ortas febres antiquas, & ex alijs quoque humoribus, sanant, & hepatis dolorem, ac hydropem incipientem. Recip. rhabarbari drach. iij. succi glycyrrhizæ, succi absinthij, mastiches, ana drach. j. myrobalanorum flauarum † drach. iij. & semissem: seminis apij, fœniculi, drach. semissem. trochiscorum diarhodon, drach. iij. & semissem, hieræ picræ drach. x. excipe aqua fœniculi. Da vespere drachm. ij. cum fero lactis.

† drach. ij.

CHR. **I**STÆ pilulæ principaliter conferunt in omnibus febribus chronicis factis ab humoribus phlegmaticis, & cholericis, & principaliter soluunt humores putridos cholicos admixtos cum phlegmate: unde conueniunt hydropicis, aperiendo oppilationes hepatis, & aquam citrinam soluendo. Et dosis ipsarum *Tempus est vsque ad drachm. i. s. de mane alijs conditionibus obseruatis.*

A D D I T I O.

Istæ pilulæ multum in vsu habentur, & quamuis Mesue habeat loco rhabarbari ravedseni, quod idem est, loco tamen pilularum de rhabarbaro non debemus vti pilulis de ravedseni, nec contra, nam multum sunt adinnicem differentes, & ad diuersas intentiones ordinatæ, igitur qui hoc faciunt, errant.

MAN. **H**is vti ego consueui in fine notharum tertianarum in autumno, corroborando eas cum alijs, vt opportunum videtur, & da drachmas duas mane, vel drachmas, j. s.

SYLV. **O**BSTRUCTIONES hepatis, aperiunt, & bilem, pituitamque putres præsertim purgant.

COST. **E**X rhabarbaro. *Quum aromatum hic omnium pondus pendeat drachmas vigintiquatuor, ex his autem, que purgatriæ vi prædita sunt non plures integras, & summas doses faciat, quâ septem, rhabarbari enim drachmas tres imbecillo etiam corpori vix pro duabus dosibus sunt, myrobalani drach. tres cum dimidia vix pro duabus, hieræ drachma decem vix pro tribus, dubitare licet, an assumpta catapotia hæc drachmarum duarum pondere lentos, putresque succos possint euacuare. Vere autem eorum, quæ ventriculo, mesaraicis venis, & intestinis hæret, præscripto pondere educere posse aliquid certum est, insigniter tamen expurgare corpus non poterunt. Neque vero eiusmodi insigni purgatione in propositis hic affectibus. opus est, at moderata, ac potius repetita, quæ sensim citra iecoris detrimentum inutilis est, & crassi succi expurgentur, quos si forte propinato ad mensuram maiorem medicamento educere tentaris, dum violento impetu vndique ad sese humores medicamentum trahit, humorum, præsertim tenuiorum sit attractio, qui si non expurgentur iecoris adaugent molestiam, si verò euacuentur, ad augendam eorum, qui supersunt crassitudinem, occasionem præbent.*

CATAPOTIA ex halicacabo a nobis inuenta, ad febres diuturnas ex humoribus varijs ortas, obstructionem hepatis soluunt, & inde ortum dolorem, & incipientem hydropem. Recipe absinthij, & succi eius, & succi cupatorii, aloes, myrobalanorum flauarum, mastiches, croci, rhabarbari, cancamiloti, asari, anisi, † casia, seminis fumarizæ, ana drach. ij. hieræ picræ drach. iij. confice cum aqua solani. Da a drach. j. ad aur. j. & semissem. Si autem tussis est cum febre, pone venarum glycyrrhizæ pondus dimid. ad omnia.

Pilu. de Alchechengi.

† Lignæ septem.

B. **P**ILVLAR Alchechengis, a practicis magistratibus ter habentur in vsu, sunt tamen vtilitatis, & efficaciz quasi consimilis cum pilulis de rhabarbaro antedictis, conferunt enim soluendo materias crassas, & subtiles facientes febres chronicas, conferunt etiam dolori hepatis facto a materia pungitiua, siue ventositate extendente, eleuata materia crassa phlegmatica. Conferunt etiam principio hydropicis soluendo aquam citrinam, & hepar confortando, & dosis est dr. j. s. Recip. raved. casia. scilicet lignæ, hieræ picræ, solatri, quod idem est, quod alchechengi, & est frigida, & sicca complexionis ultra secundum.

A D D I T I O.

C. Hæ pilulæ interdum habentur in vsu, & sunt ex inuentione ipsius Mesue. Sed hic cadit dubitatio similis ei, quæ occurrit in diacurcuma, quia licet in his pilulis non ingrediatur alchechengi, dicuntur tamen pilulæ de alchechengi secundum quosdam a compositore, vel quod vitio scriptoris descriptio non est integra, vel potius, & melius, quia conficiuntur cum aqua solatri, quod est species alchechengi.

NE hæc sunt in communi vsu. Cassiam fistulam. **MAN.** **I**ntellige, vt supra, ligneam. Et si est tussis cum febre. Nota hanc mixtionem in tussi, quam potes in alijs quoque pilulis facere.

SOLANVM id, cuius aqua, aut succo vult comprehendi, sunt qui putant esse halicacabum solani speciem, & inde nomen hic impositum: alioqui halicacabum non recipere, nisi male halicacabum omissum causaris, aut titulum corruptum pro alchindi, vel alio.

D. **E**X halicacabo. *Vesicarij solani, quod alchechengi vocant, fructum aperiendo, detergendoque efficace esse norunt, qui ad renum dolores experti sunt, recte ergo ad propositos hic affectus, qui ex obstructione ortum habent, huius solani aqua idest succo reliqua cogit, est autem baccarum sumendus succus, vt quarum præcipue ea est vis aperiendi, quæ etiam lentore suo ad cogenda reliqua sunt opportuna. Subdit autem ad postremum hic author, si coniuncta sit febre tussis, glycyrrhizæ venas addendas dimidio pondere omnium, quo loco quid per venas glycyrrhizæ velit, non constat, eius profecto stirpis medicinz nihil est præter radicem, vsui, radix vero præter medullam tota fibris, ac veluti venis contexta est crassioribus, an ergo neglecta medulla has fibras querit? Non facile dixerim, nam non minoris ea pars vsus est, quam alia. Fortasse ergo per venas glycyrrhizæ*

SYLV.

COST.

MESVEDEPVLVERIBVS

*cyrrhizæ totam radicem intelligit, subdit enim in me-
moriā, Arabibus venas interdum pro radicibus su-
mi, vt in erythrodano, quod citrinas venas vocat Aui.
Sed siue totam radicem, siue eius partem hoc loco su-
mas, parum interest.*

MESVE

ATAPOTIA Philagrij ad febres an-
tiquas. Recipe trochiscorum diarho-
dō, troch. de rhabarbaro, ana dr. iij.
succu eupatorii, † spinae albæ, ana dr.
ij. ablinthij, dr. j. & semiss. myrobalanorum flaua-
rum, feminis castuthæ, turbith, ana drac. iij. aga-
rici, aloes, ana † dr. viij. salis Indi † drac. j. & sem.
confice cum aqua fœniculi. Da drach. ij.

¶ Sedegar.

¶ drac. viij.
¶ drach. j.

MAN. BEDEGAR Id est, spina alba, vt superius diximus.
Satis leniter puigant.

COST. PHILAGRII. Castutha, cuius tum hic, tum sepe ali-
bi meminit, duplicem palato saporem offert, ama-
rum, & astringentem, vnde, & duplicem vim imo con-
trariam illi Arabes tribuunt, vt legere est in Serapio-
ne: vt amara est, strenue detergendi atque obstructio-
nes aperiendi, imo, & vrinas pellendi, & bilem purgā-
di, vt astringentis vero est saporis, viscera corroboran-
di, quo fit, vt recte ad antiquas febres huc cum alijs ve-
niat, quāquam autem eius semini præter reliquas illius
stirpis partes priuatim nihil tribuunt, efficacius tamen
id alijs esse partib. verisimile est, quib. præstat sapore.

MESVE

ATAPOTIA Inda Haly ad affe-
ctus melancholicos, cancrum,
elephantiam, alphas nigros cu-
ratu difficiles, melancholiā mor-
bum, & inde ortū timorem (&
mœrorem,) quartanam, icterū
splenicum, splenis dolorem. Recipiunt myroba-
lanorum nigrarū, ellebori nigri, polypodij, ana
dra. v. epithymi, stœchiados, ana drac. vj. agarici,
lapidis cyanei loti, colocynthidos, salis Indi, ana
† drac. iij. succu eupatorii, spicæ, ana dra. ij. caryo-
phyllorum dr. j. hieræ picræ drach. xij. fiat massa
cum succo apij. Dantur a drachmis duabus vsq;
ad aur. ij. cum aqua casei. Salubria sunt, experta.

¶ drach. ij.

CHR. HAE pilulæ interdum in vsu habentur. Et dixe-
runt quidam, quod dicuntur Inde, quia in In-
dia magis in vsu habentur, quam in alijs partibus.
Alij dixerunt, quod dicuntur Inde propter sal Indū,
quod recipiunt: & per sal Indum intellige sal nitrū:
sed cum caremus eo, sapientes volūt, quod loco eius
ponamus sal rubeum, quidam ponunt zuecharum
candi, sed non est ei proximum, vt est sal rubeum.

MAN. His communiter vtimur in atra bile purganda. La-
pidis Lazuli, id est, Cyanei. Loti. Toties, vt nullū
amplius, vel saporem, vel odorem in aqua relinquat. Do-
sis Satis, vt vnica drach. detur.

SYLV. HVMOREM melancholicum, & melancholiā vltam pur-
gant. Icterus splenicus est, qui niger Caleno dicitur initio lib.
6. locorum affectorum, quod splenis vitio fiat: fœdos, & pallidos eo

lotes in puellis nubilibus, præsertim, vulgo appellamus, licet etiā
viros occupet. Inda autem vocatur, vel quia in India celeberratur,
vel a sale Indo, qui niger est, eiusque loco ruber vtendus est, nō sac-
charum candefactum. Idem pollicentur pilulæ fumariz Auicen-
næ ad pruritū cutis, scabiem, & affectus alios ab vsta materia na-
tos valent: recipiunt autem myrobalanorum citreorum, cepul. In-
darum, cammonij, ana drac. v. aloes, drac. vij. tere omnia non mul-
tum subtiliter: aqua fumariz irrorata in sola ad medicem siccā-
tionem: secundo, & tertio idem fac: post siccā perfectē, & reponē.

INDA. In lapide cyaneo nullum, vel saporem, vel o-
dorem obseruamus, quare ipsius abluendi terminum
non statuerim cum Manardo, vbi saporem, odoremque
nullum in aqua reliquerit. Quod si tamen saporis, odorif-
que aliquid habet, & obiecta aqua, ex qua abluitur so-
lum id seruandum est, quod illorum est expers, sola etiā
lapideæ partes seruabuntur facultatum cyanei lapidis
expertes. Rationem ergo eam parandi huius lapidis
sequi satius puto, quam in superioribus propone-
bam.

MESVE

ATAPOTIA Hermetis ex trochiscis
colocynthidos, ad cephalæam, & he-
micranæam difficilem, & affectus ner-
uorum, & iuncturarum. Recipiunt tro-
chiscorum colocynthidos, drac. xij. hieræ drac.
vij. mastiches drac. ij. salis gemmæ aureæ vnū,
ladani boni vnc. j. omnia præter ladanum, & ma-
stichem tere, & cribra, mastiche vero pulueretur
cum pauco oleo nucum, quo species trita illinā-
tur: deinde cum ladano misceatur in mortario
pistillo calido, fiant catapotia crassā. Da a drach.
semisse ad drach. j.

Pil. alhanda
hal.
herme.

NON nulli eas parant, sed pauci vtuntur, quum **MAN.**
tamen efficaces sint in pituita educenda.

HERMETIS. Quid velit, quum mastichen cum
pauco nucum oleo duci in puluerem iubet, obscu-
rum est, quum enim, quæ terenda sunt, quam siccissima
esse oporteat, vt partes a partibus separentur, oleum
humore, & lentore suo eas cogit, non autem separat.
An ergo dissolutionem intelligit? solent enim oleo disso-
lū lacrimæ. At non erat, vt duci in puluerem diceret,
vult fortasse lenissime tantum inungi pistillum oleo, ne
mortario inhereat: Aut distincte legendum, terendam
mastichen: tum addito illi pauco nucum oleo, illinendas
(vt ait) ex eo species tritas, per illitionem intelligendo
non earum specierum coagmentationem, sed aspersione
tantum quandam: cogendi enim sunt postea ex ladano,
sic vero legendum esset (mastiche vero pulueretur, &
eo cum pauco oleo nucum species trita illinantur.) Sed
quocumque pacto legas, tribus hisce modis vsurpari
hoc in loco mastichen tuto posse existimo, vel dissolu-
tum ex oleo nucum, vel eo artificio in puluerem ductū
inuncto antea leniter pistillo, vel tertio si postquam in
puluerem duxeris mastichen, olei partem addas. Vt
vero hoc loco, oleum quarat, causam puto, vt trochisco-
rum colocynthidis, hieræ, & salis acrimoniā molli hoc
liquore obtundat, deligit autem oleum nucum, quod at-
tenuandi, discutiendique, vi efficax, trochiscis hieræ, &
sali vires (quod ad hoc pertinet) dissimiles non habet:
creditur vero præterea nervosis partibus amicum, ad
quarū commodum sua hæc catapotia hic cōmōdat. Ad-
duntur

duntur hic rursus mastiche, & ladanum ad distorum medicamentorum frenandam violentiam, atque ad viscera roboranda. Notandum hic rursus, quod (vt in aggregatiuis quoque nuncupatis antea) crassas fieri pilulas iubet, quo ducta in ventriculo diuturniori mora, a longinquis partibus cerebro neruis, atque articulis valentius trahant.

MESVE.

CATAPOTIA ex sarcocolla alba sunt, pituitam vacuant, ob id pituitosis affectibus commodant. Recipiunt sarcocollæ drach. iij. turbith drach. iij. colocynthidos drach. j. & semissem, zingiberis tantundem, salis gemmæ drach. j. dissolue sarcocollam in aqua rosata, hisque comprehende.

MAN. Ego nunquā his vsus sum, nec vidi medicum vtem.

SYLVII. **V**IOLENTER pituitam, crassam, & lentam trahunt, parum tuta vsu, nisi paria dosi in valentibus, & cum alijs mista: descripta sunt etiam in simpl. cap. de sarcocolla.

COST. **S**ARCOCOLLAS. Si sarcocolla, vt Mesue lib. simpl. testatur, ad crudam ex cerebro, neruis, articulis, thorace, pituitam educendam utilis est, non immerito ad senij affectus vsque adeo probatur. Duo tamen illi in sunt vitia, tarditatis, & imbecillitatis in agendo, quæ corrigi docet Zingibere, ac cardamomo. Quare quod catapotia ex sarcocolla hoc loco posita. lib. simpl. Halyseni ascripta, violenter trahant (quod quidam aiunt) aliam habet causam, nempe non vllum sarcocollæ vitium, sed potius (vt puto) omissam colocynthidis castigationem, quæ vim suam cohibentibus eget, quam excitare, & zingiber, & sal gemmeum potest. Itaque si quis trochiscis colocynthidis antea descriptis hic vsus fuerit, mitius euadet medicamentum. Aliquid tamen adhuc in his desidero, quod ventriculi subuersionem, flatulentiamque à turbitho excitatam dissoluat, quod licet zingiber aliquo modo præstet, si tamen in aqua rosacea, quæ dissoluenda est sarcocolla, mastiche aut caryophylli antea macerentur, fore arbitror, vt citra eam violentiam munus suum hæc obeant catapotia, drach. j. pondere assumpta, quam tantopere non nulli verentur, vt eorum vsus prorsus damnet.

MESVE.

CATAPOTIA Fœtida maiora, vacuant pituitam, crassam, crudam. ob id conferunt affectibus inde natis, arthritidi, podagræ, gonagræ, dolori spinæ, & aliarum iuncturarum, ventriculi, colico, alphis, elephantia, albaras. Recipiunt sagapeni, ammoniaci, opopanacis, bdellij, colocynthidis, rutæ agrestis, aloes, epithymi, ana drach. v. hermodactylorum, testulæ, ana drach. ij. scammonij drach. iij. cinnamomi, spicæ, croci, castorij, ana drach. j. turbith drach. iij. zingiberis drach. j. & semissem, euphorbij drach. vnius partes duas, dissolue lachrymas aqua porri, & finge massam. Dabis drach. † duas.

† vne. iij. sufficiat.

CHRI. **P**ILVLAE fœtidæ maiores potenter soluant materias phlegmaticas crassas, & viscosas. vnde at-

Atrahunt, & soluunt materias contentas in iuncturis, in cerebro, & membris neruosis. Communis tamen vsus ipsarum, est in fine dictarum ægritudinum neruolarum, & maxime in paralyti, & in podagris longi temporis, & ægritudinibus similibus est communis vsus ipsarum, & dosis est drach. cum conditionibus obseruatis prædictis superius assumptis.

ADDITIO.

Hæ pilulæ dicuntur fœtidæ, quia fœtidos, & corruptos humores educunt: vel dicuntur fœtidæ, quia quædam fœtida ingrediuntur.

HARMEL.) Audi, vt supra, speciem rutæ sylue- **MAN.**
stris, Da drach. j. satis enim potentes sunt.

B **C**ATAPOTIA hæc arthritica & vnde, pituitam crassam, a cerebro, iuncturis, & partibus alijs remotis trahunt, vtienda potius in fine morborum pituitosorum, vt paralyti. Dantur drach. j. Fœtida vocantur, quod castorium, rutam agrestem, & liquores graueolentes recipiant potius, quam quod putres humores vacuent.

SYLVII.

FŒTIDAE maiores. Maximi profecto hæc catapotia sunt vsus ad propositos affectus. præter quos in excitandis quoque muliebribus mensibus, educendisque putribus earum partium succis præstare, quotidiano vsu docentur. Neque autem quia valentissime sunt, damnandus est Mesue ea pondere drachmarū duarum exhibens: id enim in robustiori corpore non excedit modum. Tu vero si castigatiora hæc velis, sagapenum, ammoniacum, opopanacem, reliquaque hic purgante vi prædita, antea correctæ assumito, fietque, vt tutissime prescripto etiam à Mesue pondere, mediocri habitu, & vi præditis corporibus possint exhiberi.

MESVE.

CATAPOTIA Fœtida minora idem pol-
lentia. Recipe sagapeni, ammoniaci,
opopanacis, bdellij, myrrhæ, ana drach.
v. turbith, drach. x. colocynthidos drach. vj. fiant
vt priora. Da drachmas duas.

PILVLAE fœtidæ minores non sunt consolata **CHRI.**
sicut præcedentes, ideo vsus earum non est sic
conueniens sicut præcedentes, quia maioris periculi.
& vsus earum est vsque ad scrup. ij. tamen in quibus-
dam robustis, & fortibus possunt exhiberi, drach. j.
alijs conditionibus obseruatis, &c.

Minus validæ sunt prioribus.

MAN.

Quod paucioribus constant simplicibus, minora dicuntur, tamen minus tuta sunt, quàm priora, quia minus correctæ sunt simplicia: fortibus dari possunt à script. duobus, ad drach. j.

SYLVII.

FŒTIDAE mino. Vtere hic quoque his simplicibus castigatis, & erūt tutissimi vsus, eo etiam pondere, quod præscribit Mesue in robusto corpore.

COST.

CATAPOTIA Sagapeni pituitam lentam purgant, ob id iuuant paralytin, spasmus dolorē iunctarum, dorli, podagram frigidam. Recipe sagapeni, ammoniaci, bdellij, opopanacis, aloes, castorij, rutæ agrestis, Mesue. Ec flus,

Ec

flus,

MESVE DE PILVLIS

stis, ana drach. ij. colocynthidos, drach. iij. Fac E
massam cum aqua porri.

CHRI. **I**STAE pilulae sunt principaliter solutivae mate-
rierum phlegmaticarum crassarum, & viscosarum
à cerebro, & nucha, & alijs membris nervosis: & con-
veniunt doloribus iuncturarum, & ad paralyfim, &
ad spasimum, praemissa tamen digestionem materierum,
& dosis est ad drachm. j. Tutius tamen est ab eis ab-
stinere, & uti pilulis fixidis maioribus dictis super-
ius. Pilulae cochiae communiter non reperiuntur
positae in antidot. Mesue, sed earum descriptio ponit-
ur inferius in suo de appropriatis. cap. de cura sodae
frigidae. Ponitur etiam ipsarum descriptio consilio
Almanforis ca. de dolore capitis à materia frigida, &
haec est descriptio, quae communiter habetur in usu,
& sic ubique praeparatae reperiuntur. Recipe pulve-
ris hierae picrae Gal. drach. x. colocynthidis drach. iij.
& tertiam partem drach. j. scammoniae drach. ij. s. tur-
bith, stachados ana drach. v. confice cum succo ab-
sinthij, & dosis earum cõter est drach. j. Iste pilulae ef-
ficaciam magnam habent in soluendo materias fri-
gidas, phlegmaticas, in capite contentas. unde sum-
me conveniunt sodae, & dolori capitis facto à mate-
ria frigida phlegmatica, & etiam conferunt passioni-
bus frigidis materialibus membrorum nervosorum,
& usus earum esse debet post digestionem.

MAN. Neque his usus sum unquam.

SYLVII. **C**ATAPOTIA cochia pituitam à cerebro, & alijs nervosis
vacuant: ob id conferunt dolori capitis frigido, seu pitui-
to: sic à Mesue describuntur in praxi: recipiunt pul. hierae picrae
Galenii drach. x. colocynthidos drachm. iij. & etiam partem drach.
j. scammonij, drach. ij. & semissem: turbith, stachados, ana drach.
v. cum succo absinthij formantur drachm. j. Adscriptimus his,
quod usu sint frequentia, Cataponia Galeni ex aloe idem praestan-
tia. recipiunt colocynthidos, & succi absinthij, ana partem unam.
aloes, scammonij, singulorum partes ij. mastichen Chiam, & bdell-
ium. ante etiam miscebat Gal. sed postea sustulit. Dat vnde cum ci-
ceris magnitudine adolescenti bene habito. Paulus autem lib. 7.
medullae colocynthidos, aloes, succi absinthij, singulas partes: sca-
monij partes ij. misceat, ac fingit. *aloes*, hoc est, granula erui ma-
gnitudine, datque vnde cum: vulgo pilulae cochiae dicuntur. Aliter
Rafis, Gradi, Nicol. componunt. Galen. item lib. 5. methodi ad va-
rias excrementorum species pilulas suas commendat ex aloe, scam-
monio, colocynthide, agarico, bdellio, gummi Arabico, non ad-
scripta singulorum mensura.

PITUITAM crassam, lentam, expulsionì paratam, à cere-
bro, spina, & alijs partibus nervosis potenter educunt drach. j.
tutiora tamen sunt fixida maiora.

COST. **S**AGAPENI. Sperare ex his quoque licet ad fri-
gidis affectus propositos, non minorem, quam ex se-
tidis usum, cum vero etiam non minus tutum si ex ca-
stigatis simplicibus conficiantur.

MESVE

ATAPOTIA Euphorbij, pitui-
tam frigidam, crudam, ad nervos
fluentem vacuant, ob id conse-
runt paralyfi. Recip. euphorbij,
colocynthidos, agarici, bdellij,
sagapeni, ana drachmas ij. aloes
drach. v. finge cum aqua porri. Dantur à drach.
semis. ad drach. j.

ISTAE pilulae raro habentur in usu, licet prepara-
tae reperiuntur. Inducunt enim violentiam ma-
gnam ex earum potentia, & acuitate in soluendo
phlegma frigidum, & viscosum, quod est causa mol-
lificationis, & paralyfis. vitandae sunt ergo, nisi in ca-
su magne necessitatis, & in corporibus robustis, &
fortibus. & dosis ipsarum est à drach. 5. usque ad drach.
j. Euphorbium est gummi calidum, & siccum in quarto.

VALIDAE sunt in articulorum affectibus à pitui-
ta factis.

NON vitanda nisi in necessitate magna, idque in robustis. **SYLVII.**

EVPHORBII. Licet Mesue euphorbium ultra **COST.**
trium siliquarum pondus non propinet: Dioscori-
des tamen ad drachmam integram progreditur. Quare
quum ex horum serie, quae ad haec conficienda catapotta
sumuntur, quaedam drachmarum duarum pondere tuto
sumantur, ut agaricus, quaedam trium, ut aloe, reliqua
vnius, ut colocynthidis, & sagapenum: quando huc etiam
accedunt bdellij drachmae duae, quae praedictorum vim
retundunt, ut in his exhibendi minus sumus meticolosi,
& excedere drachmam audeamus, suaderi videmur.
At non temere agendum. Quod hic magis verendum est,
euphorbium est. id tamen si vel oleo amygdalino, vel
citro castigatum sumatur: ad haec autem colocynthidis,
agaricum, sagapenum, aloe antea correctae veniant: tu-
tissima haec & valentissima sunt futura ad frigidis affe-
ctus propositos, in frigidis praesertim temporibus, & cor-
poribus. alioqui puellam novam, quae quum illi in collo tu-
mescerent ganglia, assumpto ad grana tria euphorbio,
alvus lenissime, & citra evidentem noxam omnem, ma-
gno autem in discutiendis ganglijs fructu subduceretur.

MESVE

ATAP. ex Rhabarbaro alia ad hepa-
tis, & lienis obstructionem, & hydro-
pem. Rec. rhabarbari drachmas vij.
ammoniacy, sagapeni, bdellij, ana
drachm. x. cancamy, drach. vij. opopanacis dra-
chm. iij. thymelae, gummi, ana drach. iij. tur-
bith, drach. x. spicae, polij, aloes, ana drachm. v.
mastiches drachm. ij. myrobalanorum flava-
rum drach. x. dissolue lachrymas vino, & forma.
Dantur drach. ij. cum aqua calca.

LICET Raved. idem sit quod rheon barbarum, pilu-
lae tamen haec longe efficaciores sunt, quae quae de Rha-
barbaro vocantur. Dosis tamen transcendat drachmam.

CATAP. Imperialia his affinia, bilem, & pituitam ex nutri-
torij partibus vacuant. Rhabarbari vnc. j. aloes, vnc. ij. tur-
bith, agarici, folliculorum senae, quinque myrobal. cinnamomi, a-
momi, cardamomi, caryophyllorum, zingib. macis, nucis moscha-
tae, zedariae, cubebae, xyloaloes, croci, anisi, mastiches, spicae nardi,
mellis aerij, ana scrup. j. cum syrupo rosato, aut violato.

EX rhabarbaro. Quum purgantium, quae huc ve-
niunt, summa doses sint fere una supra quadragin-
ta, rhabarbari tres, ammoniaci, & sagapeni simul vi-
ginti, opopanacis quatuor, mezerei quatuor, turbithi
quinque, myrobalanorum quinque: reliquorum vero,
quae non purgant drachmae triginta sex, profecto cur
supra drachmae vnius pondus offerre non licet, non ap-
paret. Namque dissolutis lachrymis vino, & colle-
ctis in pastillum unum omnibus, ut collecta illa duas
supra

supra octoginta drachmas pendeant fore arbitror. atque ita ut tuto hæc drachmarum duarum pondere summi possint, ex Mesue instituto, præsertim cum sero, quo eorum vis quodammodo diluitur.

M E S V E.

Pil. de Mezereon.

CATAPOTIA ex Thymecla, ferrosus excrementum valenter purgant, seu aquas. ob id hydropem iuuant. Recipit foliorum thymelæ acetum infusorum, & liccatorum, drachm. v. myrobalanorum flauarum drachm. iij. cepularum, drachmas iij. forma cum manna, & tamar Indis, aqua intybi solutis.

CHRI. **P**ILVLAE de Mezereon, idest de laureola. sunt conuenientes principaliter ad soluendum aquam citrinam. unde communiter ab omnibus medicis datur in cura hydropisis ascitis. Et dosis communiter est à drach. j. vsque ad scrup. iij. obseruatis conditionibus.

A D D I T I O.

Hæc descript. pilularum communiter in usu habetur. idem Mesue ca. de Mezereon hanc eandem habet descript. Et dicuntur de Mezereon, quia ingreditur plus de Mezereon, quam de alio simplici. Christophorus de Honestis in præsentis commento habet Mezereon, idest laureolam, quod falsum est, ut dictum est supra in confectione almezereon. Serapio in proprio Antidot. habet duas descript. pilu. de mezereon, quæ non sunt eadem cum ista.

SYLVII. **D**ANTVA à drach. j. ad scrup. quatuor in ascite. Valide enim purgant aquas: tuius autem rhabarbaro, aut catapotij rhabarbari miscentur.

COST. **E**X Mezereon. Mezereon Mesue, ut lib. simplicium in serie est lætescentium plantarum, in qua non est thymelæ: quid autem sit, adhuc nihil habemus certi. Si cui animus fuerit thymelæ pro illa uti, non improbo: probat enim euentus est illam ipsam ferrosos humores euacuare, quos in propositis affectibus euacuare opus est. eorum autem gratia non adduntur hoc loco myrobalani, vel manna, vel tamarindi, qui id humoris genus non educunt, sed ad iecoris robur, quod aliqui plantis huiusmodi læ ferentibus, & acerbis lædi solet.

M E S V E.

Pil. lucis maiores.

CATAPOTIA optica maiora, visum roborant, & augment, excrementa vacuant, corpus sanum seruant sumptis his, à cibo abstinere est necesse. Recip. rosarum, violarum, absinthij, colocynthidis, turbith, cubebæ, calami aromatici, nucis mosch. spicæ, epithymi, carpobalsami, xylobalfami, sesileos. sem. rutæ, schœnu anthus, asari, matiches, caryoph. cinnamomi, anisi, feniculi, apij, casie, croci, macis, ana drach. iij. myrobalanorum flauarum, cepularum, Indarum, belleric. embli. rhabarbari, ana drachm. iij. agarici, senæ, ana drachm. v. euphragiæ, drach. sex, aloes pondus omnium. comprehende succo foeniculi. Dantur à drach. ij. ad drach. iij.

Idem. viij.

A **D**E istis pilulis ponuntur duæ descriptiones, & **CHRI.** ista prima est illa, quæ communiter magis habetur in usu, & ubique magis præparata reperitur. Summe conueniunt soluendo superfluitates, maxime phlegmaticas contentas in cerebro, & sunt conseruatiue virtutis visus, & curatiue egritudinū oculorum, quæ sunt à materia frigida. Et ultra virtutem solutiua, quam habent, sunt confortatiue prædictæ virtutis visus, spiritus visibiles multiplicando, & eos claros, & peruios faciendo. Et dosis est drachm. j. s. Recip. fileris, scilicet montani, casie scilicet lignæ, & reliqua sunt nota.

HA s ego roborare consueui, in pituita quidem **MAN.** educenda cum cochijis, in bile cum aureis. Minores magis respiciunt atram bilem, quam maiores.

B **P**ITUITAM à cerebro, & oculis vacuant, ob id oculorum **SYLVII.** morbos inde natos curant: ad hæc visorium spiritum roborant, augment, puriorem reddunt, sic visionem iuuant. Optica id est visoria, seu cum vulgo, lucis inde dicta. Hæc roborat Mana. in pituita educenda cochijis: in bile, aureis pilulis.

LV C I S maiora. Quod nunc Venetias fertur pro **COST.** xylobalsamo, sapore, odoreque non dissimile vero balsamo, quod apud me est, ego quidem libenter utar, pro eo tamen si quis violæ albæ radices Galeno substitutas malit, non erunt hæc inutiles, neque alijs multis hoc loco sumptis in aperiendo, & attenuando dissimiles. Euphragia autem, cuius meminit, nunc vulgo est nota, licet Græcis intacta, ad caliginem oculorum commendatur. quod tamen intelligendum ubi is affectus frigidam causam sequatur. calefacere enim & siccare obseruatur. sic Vinum à Villanouano paratum, iniecta in mustum euphragia multis contulit: alijs non contulit, ubi præsertim ex spirituum inopia vitium est: cum qua siccando absumendoque eorum materia, auxisse affectum obseruatum est.

M E S V E.

CATAPOTIA optica minora idem pollentia. Recip. xylobalsami, carpobalsami, ana drach. j. chelidonij, drachm. v. rosarum violarum, absinthij, euphragiæ, ana drach. iij. senæ, epithymi, myrobalanorum flauarum, cepul. Ind. bellericarum, emblic. agarici, colocynthidos, schœnu anthus, lycij, lapidis cyanei, ana drachm. ij. & semiss. aloes, pondus omnium. finge cum succo foeniculi, aut chelidonij.

PILVLAE lucis minores etiam præparantur, & **CHRI.** habentur in usu, non tamen sicut prædictæ, & in operatione quasi conueniunt cum illis. Et dosis est sicut illarum, attamen istæ minores, sunt plus solutiue materiæ melancholicæ, quam phlegmaticæ, sed maiores magis soluunt phlegma, & minus melancholiam. & cum hoc plus, vel magis sunt confortatiue cerebri, & instrumentorum sensuum.

MI N O R A hæc sunt vocata, quod paucioribus constant simplicibus, viribus enim valentiora sunt prioribus. præsertim ad purgandum melancholiam magis, quam pituitam: cum illa contra pituitam potentius purgent, quam melancholiam.

LV C I S minores. Chelidonium vsque adeo cōfer- **COST.** re oculis creditur, ut hirundines pullis suis quibus

Ec 2 ex-

MESVEDEPILVLIS

expuncti sint oculi eo restituere visum vulgata sit opinio. quod tamen neque experimentum probat, neque dicat ratio. quum enim hac vehementer desiccet, quomodo effusum purgendo ex oculis humorem restituat? Non negarim tamen frigidis oculorum affectibus prodesse, ut tamen etiam priuatam aliquam illi ipsi vim inesse non negem, qua oculis sit ex usu. Sanè autem quum Dioscoride admonente, & radix, & folia, & caulis, & planta tota vsui sit, quanam hoc loco vtaris parte, nihil interest. chelidoni tamen absolute nomine folia sunt sumenda. At vero quia hic etiam lycij meminit, pro eo nunc Venetias nigra quedam asseruntur offe, non ijs tamen notis omnibus insignite, quas in probatissimo Dioscorides desiderat. In lycij autem etiam legitimi, si quando ad manus venerit, vsu, suspicari licet, ne temere ad oculorum affectus illud ipsum absolute vsurpetur. non enim id, sed quod spumofum in summo fluitat dum lycium coquitur, oculorum ait medicina seruandum: reliquo in alijs vtendum. At licet spuma lycij, non lycio sit ad oculos opus, vbi tamen legitimum occurrerit lycium, nouo fortasse artificio nouam spumam parare poterimus, si non equalem viribus legitime spumæ, non tamen dissimili facultate. confuso enim lycio, & aqua diebus aliquot madefacto nobis quoque licebit ipsum coquere, & quod supernatarit spumofum colligere ad oculorum medicinam. Nunc autem, quando lycij spumam non habemus, in oculorum affectibus, in quibus astrictione sit opus, non negarim syluestrium prunorum, ligustri, aut rhus succum fore ex usu, sed amurcam, quam vetustissimam, quæ olei (oculis natura aduersi) pinguitudine sit expers, cupreo vase, ut docet Dioscorides, ad mellis consistentiam cocta, maxime vterer. at si non astrictione, sed deterfione sit opus, hisce, ut qua non detergant, synceris non vtar, sed cum saccharo albo commistis. At vbi assumendum est lycium, non etiam foris adiuuendum, dimissa amurca, in illius locum prunorum syluestrium, & rhus succum semper proponam. quamquam non satis video quid in oculorum affectibus assumptum lycium, aut reliqua hæc prestare possint, nisi forte largissime sumpta, dum tenuiores humores crassiores reddendo, ne in superiores partes ferantur, efficiunt, conferre eo nomine existimemus.

MESVE

ATAPOTIA stomachica cerebrum, & ventriculum corruptis humoribus purgant, ventriculum roborant, coctionem iuuat, appetentiam excitant. Recip. hieræ picræ drachm. x. trium myrobalan. absinthij, ana drachm. ij. mastiches, anisi, bellericarum, emblicarum, agarici, ana drach. iij. & semissem, zingiberis drach. ij. caryophyllorum, salis gemmæ, schœnu anthus, ana drach. j. turbith drach. xij. confice cum succo absinthij. Da drach. ij. vel iij.

CHRI. **P**ILVLAE stomachicæ stomachum, & digestionem confortant. & superius posita est descriptio pilularum stomachicarum, quæ communiter sunt in vsu. verum hæ hæc descriptiones modicum differunt in virtute, & operationibus. Istæ enim purgando humores putridos, & corruptos contentos in stomacho

ipsum stomachum confortant, virtutem digestionem vigorando. Et conferunt ægritudinibus frigidis cerebri materialibus. Et dosis communis earum est drachm. vna, licet possit dari drach. j. s. obseruatis conditionibus, &c.

POSUIT dari tantum à drach. j. ad drach. j. & dimidia, vt SYLVII. prædicta: nam corpora regiones frigidæ habitantia, quia pituitosa, alba, mollia, minus valēta ferunt medicamēta: quā corpora nigra sicca, dura, regiones calidas, vt Ægyptum, Æthiopiam colentia, Gal. in li. c. ph. g. Catapotia autem ex puluere solius hieræ picræ Gal. cum mello rosato, vel syrupo ros. vel aliq. formata idem possunt quod hiera ipsa, & ad drach. ij. sumi possunt. Catapotia Ruffi ex aloes vnc. ij. croci, myrrhæ, ana vnc. j. cum vino albo aromatico, vel potius syrup. limonum, vel succo citrei formanda, illis proxima sunt viribus. Pro croco autem ammoniacum thymiana miscet Paul. lib. 3. c. de pestilentia ex Ruffo. Sunt enim contra pestem salubria, præsertim additis vnc. ij. boli Armenicæ & aloes. si æstas sit, lota, in aqua intybi, & rosarum. Nam ventriculum, intestina, mesenterium, hepar, cerebrum purgant humore putri, bilioso, aut pituitoso. Dantur mane ieiunis. drach. j.

STOMACHICA. Quum medicamentorum, quæ **COST.** hic ad purgandum sumuntur, doses sint circiter decem, & octo, vniuersa autem horum summa excepto succo absinthij, quo cogenda sunt, drachmas quinquaginta duas pendet, cur Syluius contra authoris institutum, hoc ipsum medicamentum exhibendi modum præscribat drachmæ tantum vnius cum dimidia, non video. Quod si quis in suis tantum regionibus hoc consilere illum dicat, in quibus frigidiora, & pituita oppleta sunt corpora: atqui eiusmodi corpora valentiorē ferre purgationem, quā calidarum regionum incolæ, & ratio docet, quia viribus superiores sunt, qui frigidæ colunt regiones, quā qui calidas densato corpore, contraltoque ad interiores partes calore, non autem foras copiosius effuso. & quia humores illis crassiores sunt, atque ad educendum ineptiores. docet vero etiam experimentum, quando frigidarum eiusmodi regionum homines stimmi, & præcipitato hydrargyro largius sumpto non læduntur, vt læduntur nostri. Quare in robustis corporibus cum cacoehymiam, seruatis reliquis, quæ seruanda sunt, si ea, quā Mes. præscribit, aut certe paulo inferiori mensura hæc catapotia exhibueris, nihil accessurum periculi existimarem.

MESVE

ATAPOTIA stomachica alia idem pollentia. Recip. trium myrobalanorum, ana drach. iij. rosarum, mastiches, ana drach. ij. cardamomi, ligni aloes, fantali citrini, cubebæ, caryophyllorum, schœnu anthus, nucis moschata, ana drachm. ij. rhabbarbari vnc. semissem, turbith drach. vij. aloes pondus omnium, comprehendere omnia vino odoro.

NON sunt hæc superioribus multo inferiora, nisi **COST.** forte in crassa pituita detrahenda sint illis minus valentia ob agarici defectum.

MESVE

ATAPOTIA stomachica alia nobis inuenta, ventriculum, & caput expurgant, quouis tempore sumi possunt. Recip. turbith, drachm. x. mastiches, drach. iij. rosarum

rosarum drachm.iii. aloes bonæ ad pondus omnium. comprehende succo absinthii.

CHRI. **I**STAE pilulae sunt mundificatiuae materierum crassarum contentarum in stomacho, & in capite, soluendo principaliter materias phlegmaticas, corruptas, & maxime subtiles, & aquosas. Et sunt pilulae satis domesticæ. Et earum dosis est usque ad drach.j.s.cum conditionibus obseruatis.

MAN. **P**RIMÆ pituitam purgant, & ventriculū roborant, secundæ bilem etiam purgant, tertiæ pituitam, quartæ inter omnes has sunt minus calidæ.

SYLVII. **M**ATERIAM pituitosam, putrem, præcipue aquosam ex ventriculo, & cerebro vacuant à drach.j. ad drachm.j. & semissem.

CO ST. **S**TOMACHICAE aliæ. Quod hic sumi posse ait omni tempore difficile est. non enim constat, an omni anni tempore, an quavis diei hora: an quaque morbi atate. Nullum profecto medicamentum omni tempore anni dari potest citra noxam: neque hoc ipsam, de quo agitur, astutius caloribus impune exhibueris ob aloem, cuius calorem nihil hoc loco temperat præter rosas: non etiam à cibo ob turbithum, cuius vis est, ut ventriculū moleste subuertat: non videntur etiam in omni morbi tempore sine iniuria capi posse, quando humores adhuc crudiores eductioni aduersantur. Ceterum, habenda est sanè ratio, & constitutionis anni, & horæ, & ætatis morborum: at ubi ventriculus tantum, & caput sine obseruatione febris, alicuiusve morbi grauis expurgandum est, si calidioribus etiam anni temporibus, habito tamen minus æstuose horæ delectu, hæc ipsa catapotia exhibueris, non puto erraturum. Licet enim ea caliditatis alicuius imprimere ventriculo vestigium possint, non id tamen supra modum insigne, tum, ob rosarum (si reliqua spectes) accessionem, tum quod dum biliosos succos aloes nomine educunt, afferre ali-quod corpori vniuerso refrigerium possint. Neque vero etiam caret hoc loco turbithum antidoto eius vitium castigante. mastiche enim & discutere flatum ab eo excitatos, & cum rosa maxima confirmare os ventriculi potest. illud autem obseruatum est, solidiora huius generis medicamenta, & ante, & post cibum non frustra sumi. Licet enim de non commiscendis cibo medicamentis disputatio sit grauis, tamē qui vnam ventriculi expurgationem, & alui deiectionem querunt, non falluntur expectatione. ac si etiam est in nostro corpore vis discretrix, quam interdum Auerroes statuit, commodam illa, & medicamento, & alimentis distributionem faciet, ut ne alterum alterius occursum ledatur. alioqui, quamuis attractricem partium naturam refugere alimentum medicamentosa vi imbutum verisimilem habet coniecturam: non illam tamen cum alimenti indigentia, feriari credibile est, quin quod illi est opus, & quantumcumque utile est, ex pessimo quouis exuat apparatu. At vero quum postremo, non omni morbi ætate hæc esse accommodata diserebatur: annuo, si ex venoso genere vniuerso, atque ex corporis habitu trahendi sint humores, coctione esse opus. at qui in ventriculo quiue in intestinis sunt, circa quæ vis medicamenti magis viget: etiam non expectata coctione facile, atque impune educi quotidie obseruamus. ut propterea catapotia hæc omni tempore, & anni, & diei, & morbi (ita

A ut diximus) sumi posse non temere hic author admonuerit, quæ deuorata sesqui drachmæ pondere vix ventrem trahendo excedunt. Quod si obijcias in longinquiores etiam partes eorum vim ferri, quādo ad caput quoque expurgandum faciunt, admonente Mesue: consequentia id quadam fieri intelliges. dum enim prauis ventriculus succis expurgatur. ne ex ipso mali halitus efferantur in caput, etiam consequitur. Immo quum ex quacunque corporis parte fiat euacuatio, vniuersum corpus eiusdem euacuationis sit particeps, ita etiam expurgato ventre leui quouis medicamento, expurgari ipsum quoque caput, non est à ratione alienum.

MESVE.

B **A**TAPOTIA stomachica alia, caput, & ventriculū purgantia. Rec. aloes, drachm. vj. mastiches, rosarum, ana drach. ij. compone cum succo solani.

HÆ c ostendunt hieram picram Galeni tribus his simplicibus absolui posse, sed minus efficacem, ut ante docui.

STOMACHICAE aliæ. Solani succum ventriculi ardoribus vtilem scribit Diosc. Quare catapotia hæc inutiles ventriculi succos præsertim biliosos cū refrigerio, aut certe cum temperie euacuare capte sunt. longe ab hiera Galeni diuerso vsu, quæ non modo pituitam quoque ob asarum ex ventriculo purgare potest: sed cum ventriculi ipsius calore. ita ut hisce tribus absolui Galeni picra non possit, ut ait Sylius.

MESVE.

C **A**TAPOTIA alia ex trochiscis colocynthidis, efficacia ad affectus cerebri, neruorum, & iuncturarum pituitosos. Recip. trochiscorum colocynthidos, drachm. x. salis gemmæ, drach. j. ladani, drachm. xii. olei rosarum q. s.

HÆ minus calidæ sunt, quàm quæ iuxta Hermetē superius sunt descriptæ.

ALHANDAL. Non incommode trochiscos colocynthidis cogit ladano, ut eius medicamenti vis efferat ladani glutino quasi cōpedibus quibusdam coercetur. Sed est præterea ladani pituitoso ventriculo commodum, quod calefacere, & desiccare potest. Sanè rosaceum quoque oleum hic exposcit, ad inungendum horum catapotiorum pastillum, ne areseat.

MESVE.

C **A**TAPOT. stomachica alia. Recipiunt myrobalanorum flauarum, aloes, turbith, ana drach. x. rosarum, spicæ, mastiches, drachmas ij. & s. anisi drachm. i. semis, salis Indi, croci, ana drach. i. misce cum succo absinthii.

NON multum differunt ab his, quæ tertio loco supra sunt scriptæ.

Hæc ob myrobalanos flauas, bilem flauam leuiter vacuant.

STOMACHICAE aliæ. Non bilem modo flauā, ut ait Sylius, educere hæc poterūt propterea citrinos Mesue.

Ec 3 myro-

SYLVII.

CO ST.

MAN.

CO ST.

MAN.

SYLVII.

CO ST.

MESVEDEPILVLIS

myrobalanos: sed etiam pallidam ob aloen, & eodem nomine serofam pituitam: ob turbithum autem, & sal Indum pituitam etiam crassiore.

MESVE.

CATAPOTIA ex Agarico, thoracem purgant pituita crassa, & putri. ob id antiqua tussi, & asthma conferunt. Recip. agarici, drachm. iij. radices ircos, prasij, ana drachm. j. turbith, drach. v. hiera picra, drachm. iij. colocynthidos, sarco colla, ana drachm. ij. myrrhae, drachm. j. misce cum sapa. Da drachm. ij.

CHRI. **I**STAE pilulae conueniunt in passionibus capitis, & pectoris, euacuando humores crassos, & adhaerentes. attrahunt etiam omnem materiam a iuncturis. unde conferunt peripneumoniciis, asthmaticis, tussientibus, &c. Et dosis earum est scrup. iij. Earum compositionem ingreditur radix ircos, faciens liliis celestinos, & est calida, & sicca complexionis in tertio gradu, cuius succus summe confert hydropicis asciticis, soluit enim aquam citrinam in copia magna, & dosis eius est vsque ad drach. iij. depuratus cum modico mellis, vel zucchini, spica, & cinnamomo. Et dosis est drach. iij. praedicti succi sic praeparati cum drach. j. mellis, vel zucchini ad soluendum vsque ad iij. asellas. Et de tali potione potest exhiberi semel in septimana, praesupposita semper virtutis constantia, & debet assumi ab actuali caliditate de mane, sicut aliae potiones. & iam vidi solum cum hoc medicamine, & alio bono regimine in sex rebus non naturalibus plures hydropicos curatos esse.

MAN. **H**AE ubique confectae inueniuntur, & pectori sunt admodum viles. Auic. eas describit cap. de asthma, sed non apponit myrrham.

SYLVII. **T**RAHUNT etiam a capite, & iuncturis, & peripneumoniae etiam conferunt scrup. sine myrrha sunt Auic. e. de asthma.

COST. **D**E agarico. Si agaricum, turbithum, & colocynthida correctae in his conficiendis catapotys sumptis, ut minus molesta, ita etiam reddes utiliora.

MESVE.

CATAPOTIA ad febres biliosas, & morbos ex bile flaua, & sanguine natos. Recip. myrob. flauarum, & Indarum emblicarum, seminis fumariae, castuthae, ana drachm. ij. foliorum ros. seminis citruli, rhabarbari, ana drachm. ij. (alij rhab. drachm. vj.) scammonij in cydonio cocti, drach. j. & semissem, (alij drachm. ij. & semissem,) succi eupator. succi absinthij, ana drachm. ij. agarici drach. ij. & semissem, hiera picra, drachm. viij. † mellis cum casia fistula, tamar Indis, & succo intybi misti q. s. Dantur a drach. ij. ad aur. ij.

† Mellis aggregatiua casia fistula, & tamarindorum, & succi endiuia q. s.

MAN. **N**ON est usus earum vsus in febribus magnis.

AD febres cholericas. Quacumque prauos humores ducunt, dum sanguinem excretis illis prauis puriorem reddunt, morbis itidem conferunt, qui a vitioso sunt sanguine procreati: at, qui a sanguinis absolute sunt redundantia, si ex euacuatione per medicamentum fructus aliquid sentiant, id per accidens est, nempe ut euacuationem illam perspiratus quoque vniuersi sanguinis sequitur, qui ad arcendam putredinem, labemque a sanguine momenti est multi. Atque hoc commune est omnium eorum, quae purgant priuilegium, priuatum vero ad morbos a sanguine vsus sola vena sectio proprie affert. ita ut quod hic author ait conferre catapotia haec ad morbos a sanguine, non satis assequar. non enim sanguinem haec educunt. Ac vero quum hic ad postremum mellis, casia, tamarindorum, & succi endiuia meminit, quibus cogenda sunt reliqua. quum vetusta versio habeat mellis, aggregationis casia fistulae, tamarindorum, & succi endiuia, hunc aliud mel querere non puto praeter melleum liquorem, qui ex casia, tamarindis, & succo endiuia commistis prodit. Satisfacit profecto haec melligo sine melle ad cogenda reliqua. atque id sonare, ea videntur verba, licet Syluius praeter cetera mel quoque exquirat.

MESVE.

CATAPOTIA Diarhodon. ventriculum firmant, coctionem iuant, oris odorem commendant. Recipe trochiscorum diarhodon, absinthii, ana drach. v. summitatum schoenu anthus, mastiches, ana drachm. ii. salis Indi drachm. i. aloes bonae pondus omnium, comprehendenda aqua foliorum citri.

PILVLAE Diarhodon, sunt domesticae, & magna securitatis in soluendo phlegmaticam materiam subtili, ac etiam materiam cholericam, virtute aloes, quae ingreditur compositionem ipsarum. cum hoc etiam sunt confortatiuae virtutis digestiuae stomachi desiccando putredines in eo contentas, & oris odorem bonum faciunt. & dosis est vsque ad drachm. j.

FAGILES abmodum essent, sed non parantur. **MAN.**

PITUITAM, praesertim tenuem, & putrem a ventriculo vacuant, & vi aloes etiam bilem. **SYLVII.**

DIARHODON. Imbecillium haec sunt virium purgando, quando praeter sal Indum, & aloen reliqua astringenti ferre sunt praedita facultate. Quare si quis purgandi nomine eis vsurus sit, licebit impune drach. etiam duarum transgredi pondus. namque aloes, quae aequalis cum reliquis simul omnibus ponderis esse debet, drachmas pendet quindecim, quae vix, ac ne vix quidem, doses sint octo. addita autem Indi salis drachma una doses sint nouem. pendet vero excepta aqua citri foliorum, vniuersam compositionem drachmas triginta. quo fit, ut robusto corpori drachmae etiam terae innoxiae sint futurae, mediocri autem binae. hoc vero dictum sit propter Honestum. Aqua foliorum citri si in promptu non sit stillatitia ex contusis citri folijs, & rosacea inspersis est exprimenda. Ex ijs enim natura aridis vix succum trahes.

ME-

M E S V E.

ATAPOTIA ex Turbith aurea dicta, bilem, & pituitam citra molestiam purgant, hepar, & ventriculū roborant, coctionem iuuant. Recipiunt turbith boni drach. vii. aloes vnc. i. & semiss. mastiches, rosarum, ana drach. vii. myrobal. flauarum, drach. x. croci drach. iiii. confice cum succo absinthij.

MAN. His patres nostri utebantur, & Turbithatas vocabāt.

SYLVII. **NOMINE** aurearum pilularum medicis veniunt, quæ à Nicolao describuntur. Hæ autē turbithicæ his appellantur. Mesue sine zingibere parat, ut sint mitiores, & minus longe trahant: zingiber enim turbith actionis vim talem impartit.

COST. **TURBITH.** Ut citra molestiam hæc purgent, correctum turbithum est si emendum. corrigitur autem recte zingibere, quod tum efficit, ut a remotioribus trahat partibus, tum ut discussis flatibus, quorum causa subverti ventriculus solet, minori cum molestia purget, quod Syluij pace sit dictum, scribentis sine Zingibere fore has pilulas mitiores, & minus è longinquo tracturas.

M E S V E.

ATAP. ex Turbith alia idem potentia. Recip. turbith, myrobal. flauarū, aloes ana drach. x. mastiches, rosarum. spicæ ana drach. ij. & semissēm, anisi, ana drach. i. & semissēm, croci drach. m. i. fiat massa, ut prius. Alij addant salis Indi, drach. ij.

COST. **ALIAE.** Hæc addito sale Indo paulo valentius pituitam trahent, quam superiora. robustiori autem homini drachmæ duæ cum dimidia impune dabuntur.

M E S V E.

ATAP. ex lapide Cyaneo ad affectus melancholicos, & bile vsta natos. Recipe. lapidis cyanei loti, drach. vi. epithymi, polypodij, ana drach. viii. scammonij, ellebori nigri, salis Indi, ana drach. ii. & semissēm, agarici drach. viii. caryophyll. anisi ana drach. iiii. hieræ picræ, drach. xv. misce cum succo intybi. Da drach. ii. cum aqua casei.

CHR. **PILULAE** de lapide lazuli, maxime sunt in vsu, & sic vbiq; preparatæ reperiuntur. sunt solutiua humoris melancholici, & maxime adusti, ideo conferunt lepræ, cancro, & quartanæ factæ a materia adusta. sunt enim magnæ securitatis, & facilliter soluunt, & dosis est vsque ad drach. i. s.

MAN. Sunt fortiores quam Indæ in atræ bilis purgatione.

SYLVII. **CANCRO,** elephantiasi, quartanæ, tuto & sine molestia purgando conferunt a drach. i. ad drach. i. & semiss. atram bilem purgant valentius quam Indæ.

A **EX** lapide lazuli. Minus in his auderem, quam in **COST.** superioribus exhibendis. eorum tamen drachmas binas, quas præscribit Mesue plenum corpus feret, præsertim cum sero. quod ea diluens, & ne diuturnam in ventriculo ducant moram efficiens, eorum quoque retundit vires, tutius autem, & celerius, et iucundius agitur, si recte preparatis lapide cyaneo, scammonio, nigro elleboro, & agarico vsus fueris, ut certo non aduertente etiam scriptore, illi semper utendum existimo, qui sequendum Hippocratis præceptum sibi constituerit, curandi incide, cito, & tuto.

M E S V E.

ATAPOTIA ex lapide Armeno, melancholicam, & bilem vstam multiplicem vtramq; clementer vacuât, ob id morbis inde natis conferunt. Recipiunt lapidis Armeni loti, & preparati, hieræ picræ, ana drach. v. epithymi, polypodij, ana drach. viii. scammonij in cydonio cocti, drach. iii. caryophyllorum, drach. ii. salis Indi, drach. i. & semissēm, confice cum succo solani.

I **STAB** pilulæ rarissime habentur in vsu, quia vir **CHRI.** tute conueniunt cum pilulis de lapide lazuli antedictis, sed sunt maioris violentiæ, & potentiæ in soluendo, & maxime materiam cholicam, licet etiam melancholicam adustam. ingreditur enim earum compositionem scammonia, quæ est potentissima ad soluendum materiam cholicam.

C **NON** parantur hæc, quoniam lapide Armeno **MAN.** carum. Ab Alexandro describuntur, & summo opere commendantur. In varijs tamen codicibus vario modo legitur earum compositio. In antiqua in interpretatione hoc modo: Picræ, epithymi, agarici, scammonia ana scrup. iiii. lapidis Armeni loti drach. iiii. caryophyll. grana. xx. In alio exemplari legitur: Scammonia. scrup. ij. lapidis Armeni scrup. iiii. In alio legitur ana scrup. iiii. Confice cum succo citri vel rhodomelite, dabisque scrup. ij. Mesue infra de soda melancholica accipit de alijs drach. iiii. de scammonia drach. v. caryophyll. drach. i.

R **ARIVS** vsurpantur, quam prædictæ: quia impotentius **SYLVII.** purgant, licet elementius. Actuarius habet pro polypodio, agarici drach. iiii. & ponderibus variat. Alexander picræ, epithymi, agarici, scammonij, ana scrup. iiii. lapidis Armeni, loti, drach. iiii. caryoph. grana. xx. in alio exemplari scammonij scrup. ij. lapidis Armeni scrup. iiii. in alio ana scrup. iiii. Mesue in cephalalgia melancholica accipit aloes drach. iiii. scammonij drach. v. caryophyll. drach. i.

E **EX** lapide Armeno. Armenum lapidem si quis **COST.** ea ratione præparet, quam alias de cyaneo parando docebamur, hæc clementius educunt, eodem pondere (ut puto) quo superiora, quibus hæc inferiora sunt ellebori nigri, & agarici nomine, quo hæc ipsa carent, ite que ob hieram, quam illa triplo abundantiores sumunt.

M E S V E.

ATAPOTIA ad catarrhum, coryzam, **Pilul. ad** tussim, aliosq; his succedentes affectus, **omnes mor-** recipiunt myrrhæ, drach. vi. thuris **bus catar-** drach. v. opij, hyosciami, ana drach. iiii. croci **rhæ.** drach.

MESVEDEPILVLIS.

drach.i.& semissem, radicū linguæ canis, drachm.iiii.& semiss. forma massam. Da drach. semiss. ad drach.i.

MAN. **H**As vocant aliqui alchaiber, alij de cynoglossa, & magnam vim habent in tenuibus sistendis destillationibus, sed non est eis temere vtendum, sicuti neque alijs stuporem inferentibus. Aliæ in eundem vsum scribuntur ab ipsomet Mesue capite de catarrho, quas dicit esse Alexandri, quæ non alia re differunt ab eis, quæ describit Alexander, nisi quod iubet Meue conficere eas cum succo cynoglossæ, & Alexan. cum aqua, in qua opium dissolutum sit.

SYLVII. **P**ILVLAE de cynoglossa alijs dicuntur: tenuem destillationem sistunt: sed parum tutæ sunt, vt aliæ stupefacientes. Alias ex Alexan. in eundem vsum describit Mesues cap. de catarrho, quas cum succo cynoglossæ conficit: Alexander vero cum aqua, in qua opium sit dissolutum.

COST. **A**D omnes. Tutiora sunt Pauli Aeg. catapotia lib. 3. cap. 28. ex myrrha, styrace, opio, galbano & quo pondere commistis, quinque eruorum magnitudine assumpta.

MESVE.

ATAP. ex Sagapeno, ad ischiadem, podagram, & reliquarum iuncturarum dolorem, ac etiam vteri. mensq; promouent. Recipiunt. sagapeni, ammoniaci, opopanax, bdellii, ana drach.ii. & semissem. seminisapii, ameos, rutæ agrestis, anisi, ana drachm.i. acori, † lepidii Indi, calaminthes, folii, centauri, polii, costi, salis gemmæ, ana drach. semissem. aloes, drachm.vi. colocynthidos, drachm.v. fac massam. vtere.

MAN. **S**AGAPENON, vt inter simplicia scripsit Galen. non habet pro purgatorio, sicuti nec opopanax. Sataragi. Vt supra lepidion. Harmel. Ruta sylvestris.

COST. **D**E Sagapeno. Quæ aperiendi, attenuandi, dissoluendi facultate prædita sunt, in articularibus morbis non solum non semper iuuant, sed dum non excitare attenuatorum humorum fluxionem possunt, frequenter ledunt. at ad succi tamen ex ijs partibus profundis educatione ijs est opus, quæ & tenuior sint partiu, & purgatorii, quo vsuri sumus medicamenti vim in affectas partes deducant. vt propterea non temere hæc ad articularum morbos proponantur, licet attenuandi, secandi, ac dissoluendi prædita facultate.

MESVE.

ATAPOTIA ex bdellio maiora ad fluxum hæmorrhoidum, & vlcærum in eis, & ad menses immodicos. Recipiunt bdellii, drachm.xii. ameos, drach.iii. cepularum, Ind. belleric. emblic. † pectinum vstorum, succini, an. drachm.ii. & semiss. infunde bdellium † succo porri, & forma massam. Dantur a drachm. ii. ad aur.ii.

† Concharum, alij auellana-
rum, alij veneriarum.
idest radicū
acoris legunt.
† vel deco-
cta, vel de-
stillata.
quæ porri se-
ditus & non
transplantata
sunt.

EISTAE pilulæ magistraliter sunt in vfu, quia con-
ferunt ad superfluum fluxum hæmorrhoidarum
leuiter soluendo materiam melancholicam, quæ fluit
ad vènas illas, & subsequenter sunt constrictiue, &
curatiue prædicti fluxus, & vlcærum, quæ fiunt in inte-
stino recto ex acuitate, & aduersione prædictorum hu-
morum. Et dosis est drach.ii.s.

A D D I T I O.

Notandum, circa istam receptam pilularum multi viri docti errauerunt, & præcipue circa vocabulum vènera. nam in præfenti recepta multi, & falso scripserunt venarum, vbi debet scribi venerarum. Nā vènera est conchula, quæ asportatur de Sancto Iacobo à peregrinis, quæ conchula maxime valet ad fluxum superfluum sanguinis per partes inferiores, vt vult Anicæ. xxi. tertij c. de superfluo fluxu menstruum. Similiter Serapio in prima descript. pilularum de bdellio, habet venerarū adustarum. & sic præfens recepta ferè apud omnes reperitur mendosa, quo ad istud simplex vènera, quia scribunt vena, siue venarum adustarum pro venerarum adustarum. Et ideo aduertant docti medici, & aromatarij, ne de cætero talem errorem manifestum committant.

PILVLAE istæ omnes, quæ de bdellio dicuntur, valent profusioni sanguinis ex ano, non autè his, quas hæmorrhoidas cæcas vocant. Venarum adustarum. Accipe, vel cortices auellanae adustos, vel radicem aliquam stypticam adustam. Vltimæ efficacissimæ sunt non solum in fluxu sanguinis per ani vènas, sed & in menstruo superfluente, & per os exeunte.

HVMORE melancholico, & vsto per intestina elementer
his catapotijs vacuato, deriuatio fit ab hæmorrhoidibus, & vlcæribus intestini recti, quæ vsti humores illi erodendo excitantur: & ab immodica per vterum vacuatione, & vim retentivam hepatis ac lienis imbecillam roborant.

EX bdellio maiora. Bdellium & Dioscoridi humores ex vtero detrahit, atque vrinas molitur, & omnis prorsus facultatis asstringentis expers agnoscitur. ita vt dubitare liceat, quomodo hæc catapotia cum tanta bdellij copia, accedente etiamnum ammi, & succo porri, quibus aperiendi vis inest insignis, ad immoderatos tamen menses, atq; ad hæmorrhoidarum fluxus probentur. Fortasse autem dum hæc vrinas quoque cient, auertunt ab vtero humores, aut etiam non modo hæc aperiendi facultas myrabolanis quatuor generum, pectinibus vstis, & succino qui tum exsiccare, tum asstringere valent, cohibetur; sed etiam horum ipsorum vis diffusorum aperientium vi ad affectas partes deducitur. Pro veneris vstis, quas hic querit, quodcumque concharum genus exustarum sumpseris, lauare semper debet, ad igneum calorem auferendum. Licebit etiam earum loco, vel ebur, vel cerui cornu vstum, vel aliud eiuscemodi quidpiam impune vsurpare.

MESVE.

ATAP. ex bdellio minora, idem pollentia. Recipiunt myrobalanorum cepularum, Indarum, emblicarum, & belleric. ana drach.v. bdellij, drach.xv. Forma, vt prius.

BDELLII minores. Tum hic, tum in proxime superiori myrobalani nullū artificium passi sumendi sunt.

di sunt. asperior enim eorum substantia tum vsui est ubi astringentis ope egenus, tum bdellij mollitie abunde corrigitur.

M E S V E.

CATAPOTIA de Bdellio alia nobis inuenta, idem pollentia. Recipiunt myrob. nigrarum, emblicarum, belleric. ana drach. v. bdellij drach. x. scor. ferri, seminis porri, ana, drach. iij. coralli vlti, succini, pectinum vstorum, ana drachm. i. & margaritarum, drachm. semis. Forma vt prius.

CHRI. ISTE pilulae sunt consimiles in virtute & modo operationis cum pilulis de bdellio maioribus. Et dosis earum est vsque ad drachm. i. semis. sunt enim leuissimae solutionis, & fluxus hemorrhoidarum constrictiuae, sicut & supradictae. habent enim virtutem hepatis contentiuam, & splenis relaxatam, ac debile confortare, & vigorare, sicut & praedictae pilulae maiores.

SYLVII. OMNES pilulae ex bdellio valent profusioni sanguinis ex ano, non autem his, quae caecas hemorrhoidas vocant. In maioribus, cortices auellonarum vltos, vel radicem aliquam stypticam vltam cape, pro venarum, seu pectinum. Vltimae ad fluorem immodicum sanguinis per sedem, vel vterum, vel os sunt efficacissimae.

COST. BDELLII nostrae inuent. Vt est hoc medicamentum proxime descriptis omnibus imbecillius ad purgandum, ita valentius ad astringendum fluxum & desiccandum, ob ferri praesentiam scoriam, de qua admirari licet, quomodo, quae in aperiendis obstructionibus efficacissima est, etiam in astringendi fluxibus valeat. Sed vt aperire obstructiones detergere vi summa potest, ita fluxionibus prodesse exsiccando nihil mirum.

M E S V E.

CATAPOTIA ex colocynthide, ad affectus pituitosos, & melancholicos, vt aliphos curatu difficiles, & iuncturarum dolores. Recipiunt colocynthidos drachm. vi. myrob. nigrarum, & flauarum, sagapeni, bdellij, sarcocollae, ana drach. v. aloes drachm. vii. melanthij, cymini, carmeni, origani persici, † nasturtij albi, salis gemmae, absinthij Romani, ana drachm. i. infunde lacrymas † aquae porri, & cum ceteris finge massam. Dantur a drachm. i. ad aur. j.

CHRI. ISTE pilulae sunt magnae potentiae in soluendo materias crassas phlegmaticas viscosas illas maxime attrahendo a membris remotis, & a iuncturis, & cerebro, alijs membris nervosis. & vsus ipsarum est vitandus in quantum est possibile, propter ipsarum violentiam, quam naturae inferunt. Dosis tamen earum fortibus esset drachm. i. parui ponderis. Si quis tamen vellet, posset eas admiscere cum pilulis debilioribus in soluendo. Et nota quod talis sit admixtio diuersarum pilularum, aut propter diuersitatem humorum, aut propter diuersitatem membrorum, in quibus tales materiae continentur, sicut exempli gratia, adinuicem admiscuntur aggregatiuae, & cochiae, quando materia est mixta de materia phlegmatica

contenta in capite, & cholericam contenta in hepate. & sic aliae pilulae possunt ad inuicem confici secundum diuersitatem necessitatis.

HAE in vsu non sunt, eas tamen si quis parare voluerit, pro albo nasturtio thlaspi accipiat.

PITVITAM crassam, lentam a cerebro, & partibus omnibus nervosis potenter trahunt drachm. i. in fortibus, parum tuta sunt per se, cum alijs parua portione misceri possunt alium humorem vacuantibus, & ab alia parte, si his scopis erit aliquando feruendum.

COLOCYNTIDIS. Cuminum Carmenum seseli est. Quid autem sit nasturtium album, cuius quoque meminit, non constat, suspicari licet ibidem intelligi, quae nasturtium syluestre. seu cynocardamon vocatur Apuleio, quam Dioscorides habere ait folia, & radices nasturtio similia, florem autem astate lacteum proferre. Huius igitur semina, acria, & attenuandi praedita facultate qui hoc loco vsurparit, non puto erraturum. quanquam thlaspi magis probarim, cuius post nasturtium meminit Dioscor. Mattheus profecto Siluaticus de nasturtio agens quoddam esse ait domesticum, quod dam agreste: de agresti autem agi eo capite quod proxime succedit, quo de thlaspi. Sed quomodo thlaspi nasturtij albi conueniat nomen, non patet. Sane quum postremo loco Mesue insinandas ait in succo porri lachrymas, & cum ceteris pastillum catapotiorum effingendum, an velis solo porri succo lachrymarum iam qualitatibus imbuta rem agi, an etiam ipsarum lachrymarum corpus sumi, non explicat. Sed lachrymas ipsasmet velle puto, vt in superioribus de sarcocolla & fetidis, quibus lachrymas succo pomi dissolui iussit. ita vt infusionis nomine dissolutionem intelligat. Sic vero & in proxime praecedentibus, & sequentibus infusionis nomine dissolutionem querit.

M E S V E.

CATAPOTIA ex opopanace, ad paralytim, spasmus cynicij, gonagram, podagram, & aliorum articulorum dolores, morbosque partium nervosarum frigidos. Recipiunt opopanacis, hermodactyli, sagapeni, bdellij, ammoniaci, colocynthidos, ana drachm. v. croci, castorij, myrrhae, zingiberis, piperis, macropiperis, casie, myrobal. flauarum, belleric. emblic. ana drachm. j. scammonij, drach. ij. turbit, drachm. iij. aloes, † drachm. xj. infundantur lachrymae aquae brassicae, & cum his fac massam. Dantur a drachm. j. ad aur. j. cum aqua chamapityos.

PILVLAE de opopanace principaliter conueniunt in agitudinebus frigidis cerebri, & iuncturarum ab eis soluendo materias phlegmaticas crassas, id est admixtas cum melancholicis. Et dosis est drachm. i. sunt etiam solutivae materierum cholericarum, licet a praedominio phlegmaticarum.

NEC haec in communi vsu sunt, efficaces tamen in articulo doloribus a pituita factis.

VACVANT a cerebro, nervosisque partibus pituitam crassam: sed etiam melancholiam, & bilem.

O P O-

MESVE DE PILVLIS

COST. **O**POPANACIS. Myrabolani flani ac scammonium ad biliosos tantū humores educendos proponuntur a Mesue lib. simpl. importune igitur hic ad affectus articulorum frigidos permisceri cum alijs videntur. At scammonium correctum cotoneo pituitam quoque trahere in superioribus non semel admonuimus. Sed & cholagoga non temere hic addi censebit, qui meminerit frigidos humores sponte sua ad fluxū ineptos, fluendi tamen momentum plerumque ex calidis sumere. calidosque non duces modo esse frigidorum, ut in remotas quasque corporis partes citissime inferantur, sed etiam ut acerbissimos excitent dolores. iure ergo ad frigidos quoque articulorum, & nervorum morbos illa ipsa hic adduntur, quæ bilem authorem fluxionis & doloris educunt: ubi ea quoque largius assumentur, quibus pituitosa, atque ea etiam crassior materia euacuatur.

MESVE

ATAPOTIA ex Hermodactylis maiora, ad podagram, & dolores frigidos aliarum iuncturarum. Recipiunt hermodactylorum, aloes, myrabolanorum flauarum, turbith, colocynthidos, bdellij, sagapeni, ana drachmas sex, castorij, sarcocollæ, euphorbij, opopanax, rutæ agrestis, apij, ana drachmas tres, croci, drachmam vnam, & semissem. Forma cum succobrasillicæ.

CHRI. **I**STAE pilulæ dicuntur maiores ad differentiam minorum, eo quod plura simplicia habent maiores quam minores, tamen ambæ sunt in usu, & similiter ex inuentione nostra.

MAN. **M**AIORES vbique, minores in multis locis parantur, tertia nullibi. **H A R M E L.** Accipe syluestrem rutam.

SYLV. **P**LVLIBVS constant simplicibus suntque composita magis: ob id maiora vocauit. Hæc, ut sequentia quædam, cathartici rosato Mesue excipiunt.

COST. **D**E hermodactylis maiores. Valenter & ex longinquis partibus trahunt non pituitam modo, quæ præcipue trahunt, sed etiam bilem aloes, & myrabolanorum flauorum nomine, non temere autem ad frigidos articulorum dolores misceri ea quoque, quæ bilem ducunt, antea admonuimus.

MESVE

ATAP. ex Hermodactylis minora, ad podagram calidam. Recipiunt hermodactylorum drach. v. scammonij, drach. ij. & semissem, myrabolanorum flauarum, drach. iij. rosarum, drach. ij. aloes, drach. x. Forma cum cathartico rosato. Da drachmas duas.

*Ele. rosato
Mesue ele-
la. de succo
ros. Nic.*

CHRI. **P**ILVLAE de hermodactylis minores, principaliter conueniunt in soluendo materiam cholericam crassam contentam in iuncturis, & subsequenter phlegmaticam, vnde conferunt principaliter podagræ calidæ. Et dosis est sicut supradictarum.

MATERIAM ex iuncturis biliosam præsertim vacuant, SYLVH. sed & pituitosam ob id calidæ arthritidi conducunt, sed etiam frigidæ.

DE herm. minora. Hermodactylos proxime ad frigidam podagram vsurpabat, ut sit mirum, quo modo hic quoque ad calidam accersat. præsertim quando hic ipse author lib. simpl. ad pituitam tantum crassam trahendam commendat. Sed valentia medicamenta phlegmagoga licet pituitam proprie, & primo educant, bilis tamen maxime tenuis, ut quæ non facile separari a pituita potest, aliquid simul trahunt. At misceri hermodactylos hic alia ratione existimo, nempe ut eius ope scammonium & reliqua eiuscemodi bilem quoque crassiorem educant. retinet enim eiuscemodi bilis plerumque plurimum pituitæ.

F MESVE

ATAP. ex hermodactylis a nobis descripta. Recipiunt hermodactylorū, aloes, ana drachmas quinque, myrabolanorum flauarum, turbith an. drachmas quatuor, zingiberis, drach. ij. forma cum electario rosato. Da drach. duas.

DE hermodactylis nostra. Erit hoc non vni modo, sed vtrique podagricæ intemperiei commodū medicamentum. Corrigit hoc loco turbithum zingibere, quare non erit ut præparatum sumas.

MESVE

ATAPOTIA Scellia, obstructions ventriculi, hepatis, lienis sanant, & hydropem, materiamque vacuant. Recipiunt spicæ Indæ, drachmas quinque, spicæ Romanæ drachmas duas, rhabarbari, agarici, epithymi, ana drachmas tres, costij, mastiches, chamædryos, amomi, ana drachmas tres, croci drachmas duas, mirrhæ, cinamomi, caryophyllorū, schœnu anthus, ana drachmam vnam, aloes drachmas decem, cum vino antiquo forma. Da drachmas duas, cum vino.

ISTAE sunt vlt. pilulæ, quæ hic ponuntur in antidot. Mes. & sunt utilitatis multæ securitatis, & efficacis in aperiendo, & remouendo oppilationes hepatis, & splenis, ac stomachi, ac in soluendo aquo-
H sitatem hydropicorum, & omnem materiam melancholicam & phlegmaticam, & cholicam contentam in prædictis membris. Et dosis est vsque ad scrupulos iij. Recipit spicæ indæ, idest nardi, spicæ romanæ, idest celticæ.

A D D I T I O.

VLTRA prædictas pilulas positas in antidot. Mes. describuntur aliquæ pilulæ: quarum quædam à diuersis auctoribus ponuntur, & quædam solum magistrales, quæ multum & generaliter habentur in usu. & sic vbique præparate reperiuntur. Et primo pilulæ communes, quæ à vulgaribus dicuntur sine custodia: quarum descriptio ponitur consilio Almanf. cap. de præseruatione à Pestilentia. Recip. aloes drachm. j. myrrhæ,

Pilula cæ-

myrrha, croci ana drachm.s. & cum vino albo subtili, & odorifero fiant pilulæ, & sunt principaliter soluentes materias subtiles cholicas, ac etiam phleg. putridas, contentas in porositatibus stomachi, in mētericis, & in venis capillaribus hepatis, & sunt desiccatiue humiditatum contentarum in stomacho, & intestinis, vnde virtutes stomachi vigorantur, vnde sequitur confortatio cerebri cum aliquali mundaificatione humiditatum contentarum in ipso. Sunt & maxime præseruatiue à pestilentia. ætius autem tempore tutius esset lauare aloem in aqua endiuia, & prædictæ descriptioni addere drachm.i. boli armeni. Et secundum prædictam descrip. sunt multum præseruatiue ab ægrotudinibus, quæ fieri possunt à materia mixta, vnde vsus earum laudatur in corporibus laxis aptis ad ægrotudines, Et ipsarum communis dosi est stomacho existente vacuo à cibo drachm.i. Pilulæ de fumoterræ. Hæc descriptio ponitur ab Auic.lib.iiij. fen. v. capit. de cura scabiei, quarum descriptio est hæc. Recip. myrobalanorum citrinarum, chebul. Ind. ana drachm. v. aloes succotrini drachm. vij. diagridij drachm. v. puluerizentur omnia prædicta in scutella vitrea. incorporentur cum succo fumiterræ, & permittantur exicari per aliquot dies in umbra. facta magdaleone ex ipsis, complete exiccantur, & iterum in mortario fiat puluis, & iterum in prædicta scutella cum tali succo incorporentur. quibus complete exiccatis, iterum & tertio fiat puluis, & cum tali succo incorporentur, & ad formam pilularum postea reducuntur. Et sunt solutiue humorum acutorum cholicorum, mordicatiuorum, phlegmatis falsi, & omnium humorum adustorum facientium pruritus, & scabiem, & dosi ipsarum est vsque ad scrupulos quatuor, & ubique preparantur. Pilulæ bechicæ, sub hoc titulo ab aromatijs præparantur, & ab omnibus medicis generaliter habentur in vsu. Ipse enim non sunt solutiue, sed conferunt tussis sicce cum caliditate, & asperitate canna pulmonis & gutturis, illas partes leniendo, & caliditatem remouendo, & solum tenentur in ore, vt humiditas, quæ paulatim liquefcit descendendo per meri leniat partes illas, caliditatem remittendo, & formantur in forma lupini crassi, licet denominentur pilulæ. Rec. succi liquiritiæ, zuechari electi, ana drach. x. amyli; tragacanthi, amygd. dulcium mundatarum. ana drachm. vj. Incorporentur prædicta cum mucilagine seminis citoniorum, & fiant pilulæ, & ponitur hæc descriptio à Mesue in suo de appropriatis cap. de cura tussis sicce. Pilulæ de benedicta. Istæ sunt pilulæ magistrales, quæ sub nomine pilularum reperiuntur: sed sumitur eius descriptio à benedicta posita à Nicolao in suo antidot. quæ cum melle constringitur, & remoto melle accipiuntur sola aromata, & ex eis fiunt pilulæ, quæ denominantur de benedicta, quarum hæc est descriptio. Rec. turbith, esule, zuechari ana drach. x. diagridij, hermodactyli, rosarum, ana drach. v. caryophyllorum, spicæ, zingiberis, croci, saxifragiæ, macropiperis, amomi, cardamomi, petroselinii, lithospermatis, salis gemmæ, galangæ, macis, carui, fœniculi, asparagi, brucei, granorum salis ana drach. i. incorporentur prædicta aromata subtiliter puluerizata cum succo fœniculi, & fiant pilulæ, quarum dosi est drach. i. Et conferunt omnib. passionibus, quib. confert benedicta prædicta, assumpta in forma electarij, sed plus attrahunt a remo-

tis, quia maiorem moram contrahunt in stomacho, & principaliter soluunt materiam phlegmaticam cum cholera, habent enim oppilationes omnium mēbro rum nutritiuorum aperire, vnde summe conueniunt lapidi renum, & vesicæ, & retentioni vrine, & doloribus colicis &c. Pilulæ de hiera picra Gale. Istæ pilulæ trahuntur ex descriptione hieræ picræ Galeni posite à Nicolao in suo antidot. vbi sub nomine pilularum descriptæ non reperiuntur, sed solum in forma electarij, sed sunt reductæ ad hanc formam propter maiorem delectationem ipsas assumentium, & vt plus trahant à remotis, & ipsarum descriptio est ista. Recipiunt cinnamomi, croci, spicæ, squinanthi, assari, casie lignæ, xyloaloes, carpobalsami, violarum, absinthij, epithymi, storchados, agarici, rosarum, turbith, colocynthidis, mastice ana drach. i. scammonæ correctæ drach. ij. aloes hepatici ad pondus omnium. Incorporetur omnia aromata subtiliter puluerizata, & fiant pilulæ. quarum dosi est vsq; ad drach. i. Et principaliter conferunt passionibus capitis, nuçæ, neruorum, & iuncturarum, de materia mixta a prædominio tamen materiei phlegmaticæ. Pilulæ hieræ Gal. harum descriptio habetur vij. Therapeu. c. xij. non sub nomine pilularum, sed sub nomine pulueris hieræ, qui puluis propter delectationem assumentis ad formam pilularum re ducitur. Et sic generaliter, & communiter est vsus huius pulueris reducti ad formam pilularum, quæ ab omnib. vocantur pilulæ de hiera, quarum descriptio est recip. cinnamomi, mastice, assari, spicæ, croci, xylobalsami ana drach. i. aloes vnc. i. fiant pilulæ cum vino albo subtili, vel cum melle rosato colato. Et dosi esse potest vsq; ad drach. i. & s. vbi expedit. Et principaliter conueniunt in passionibus stomachi de materia phlegmatica, & cholericâ imbibita in eius porositatibus, illam leuiter soluendo, & fortiter desiccando, virtutem digestiuam stomachi principaliter, & maxime confortant. Pilulæ aliæ ex descriptione puluerum hieræ posita à Gal. vi. de regim. sanit. circa finem. Et ista descriptio proprie est illa, quæ posita est superius a Mes. in præsentis antidotario. quam ipse describit sub nomine hieræ Gal. & est talis. Rec. mastice, assari, spicæ, xylobalsami, croci, casie lignæ ana drach. i. aloes ad pondus omnium, & fiant pilulæ. Pilulæ magistrales pro Regibus inuenta, nec reperitur a quo auctore sint descriptæ. quarum descriptio hæc est. Rec. amomi, anisi, mastice, zingiberis, cardamomi, cinnamomi, zedoariæ, macis, nucis muscatæ, caryophyllorū, croci, cubebæ, ligni aloes, turbith, manne, agarici, sene, myrobalanorum omnium ana drach. i. rhabarbari vnc. ij. aloes succotrini vncias sex, syrapi rosati quantum sufficit ad conficiendum pilulas. Et dosi est vsq; ad scrupulos iiij. & sunt satis domestici in operando, vel soluendo, & principaliter materiam cholicam contentam in nutritiis, & cum hoc etiam aliquantulum membra deiecta confortando, & materiam phlegmaticam euacuando &c. Restat nunc videre de pilulis duabus magistralibus, quibus in secreto utebatur Thomas de Garbo. & primæ sunt pilulæ, quæ multum conferunt passionibus cerebri, nuçæ, & neruorum, de materia crassa viscosa difficilis eradicationis, quarum hæc est descriptio. Recip. cubebæ, nucis muscatæ, cinnamomi, spicæ, anisi, carpobalsami, schenanthi, mastice, assari, caryophyllorum, calamentii ana drachm. ij. turbith, colocyn-

De hiera.

Pi. de hiera picra.

Pilula pro Regibus.

De fumoterra.

Bechicæ.

De benedicta.

leocynthydis ana drach. iij. myrobalanorum omnium
ana drachm. ij. agarici, senæ ana drachmam vnam,
aloes hepatici ad pondus omnium, & cum succo men-
tæ, vel feniculi, aut ambobus fiant; & dosi est dra-
chma vna & dimidia, & sunt incolumes, & multæ
securitatis, & valde conueniunt in sine agitudinum
chronicarum. Secundæ magistrales & secreta qui-
bus sæpe vtebatur Rex Robertus, ad cuius instan-
tiam Dinus fuit auctor, summe conueniunt in pas-
sionibus oculorum & aurium, confortando visum &
auditum, propter quas duas causas principaliter fue-
runt inuenta, & principaliter euacuant materias di-
uersas phlegmaticas & cholericas, & melancholicas
in capite contentas, quarum hæc est descriptio. Re-
cipiunt rosarum, violarum, absinthij, colocynthi-
dis, turbiti, cubebæ, calami aromatici, nucis muscha-
tæ, spicæ nardi, epithymi, xylobalsami, carpobalsami,
sileris montani, seminis rutæ, schœnanthi, affla-
ri, masticeis, caryophyllorum, anisi, feniculi, seminis
apij, casia lignæ, macis, ana drachm. ij. myroba-
lanorum omnium ana drachm. iij. rhabarbari, senæ,
ana drachm. v. eufragiæ drachm. viij. chelidoniæ dra-
chm. v. lapidis lazuli drachm. ij. s. aloes succotrini ad
pondus omnium, & fiant pilulæ cum succo feniculi.
Et dosi est vsque ad scrup. iij.

MAN. PARARI assueuerant, sed nullus ferè vtebatur.

SYLVII. MATERIAM biliosam, pituitosam, melancholicam
ex dictis partibus obstructis vacuant, & aquas hydropico-
rum, ad scrup. iij. sumpta ab inuentore Sabellia quidam dici opi-
nantur. Hactenus Mesue catapota, præter quæ alia quedam v-
surpamus, qualia sunt communia omnibus dicta, ab Almanfore
scripta cap. de præcautione à peste: recipiunt autem aloes drach. i.
myrrhæ, croci, ana drachm. semissem cum vino tenui, odore, fac
massam. Datur ventriculo vacuo ad drachm. etiam ad consueta
opera ituro. ob id sine custodia scilicet cubiculi vulgo dicuntur.
Aestate autem aloes lauanda: præstantiora fuerint, si boli Arme-
nicæ drach. i. acceperint. Vacuant, a ventriculo, mesargo, hepate, ex-
crementa pituitosa, biliosa, putrida, & absumunt, partesque dictas
roborant: ob id à peste seruant, quia corpus siccant, vacuant, à pa-
tredine vindicant. Catapota ex fumaria Ante ad scabiem. Reci-
piunt myrobalanorum flauarum, cepularum, indarum, ana drach.
v. aloes drach. vij. scammonij cocti drach. v. puluerizentur omnia,
& cum succo fumarie comprehendantur: siccantur dies aliquot
in umbra, forma offam, & omnino sicca, & iterum in mortario
pulueri, & iterum simili succo comprehendere, & sicca: iterum pul-
uera, succo comprehendere, & forma massam. Soluunt humores
acres, biliosos pituitam salfam, & alios adustos, à quibus pruritus
& scabies. Dantur ad scriptura quatuor. Catapota hecica ad tus-
sim siccam cum caliditate & asperitate faucium, & gutturis. Rec-
succi glyzyrrhizæ, sacchari boni, ana drach. x. amyli, tragacanthi,
amygdæ dulcium depilatarum, ana drachmas sex, excipe mucca-
gine seminis cydoniorum fac catapota in ore tenendi. Fiant autem
hodie forma trochiscorum, inter quos repetentur. Mesues sic descri-
bit in practica. cap. de curatione tussis sicca. Fiant etiam ex benedi-
cta, & item ex hiera picra Galeni catapota, quæ à remotionib. tra-
hantur: dum hæc melle excepta sumuntur forma molliore. Ca-
tapota mastichina Petri de Ebano Conciliatoris ventriculum, ce-
rebrum, viscera reliqua, oculos, vitium putribus humorib. purgat,
& roborant: accipiunt autem mastiches, drach. iij. agarici albi dra-
ch. iij. aloes drach. x. cum succo arthemisiæ, vel syrup. storchados, vel
sapa formantur pro vario medici scopo. Catapota assieret dicta
Auic. in cephalalgia. Accipiunt pul. hiera picra Gal. vnc. j. mastiches,
myrobalan. citreorum, ana semunciam, aloes vnc. ij. cum syrup.
storchados formentur.

COST. SEBELLIAE. Imbecillime hoc purgat: ita quom
totus hic pilillus drachmas ferè quadraginta qua-
tuor pendat, excepto uino; vix quatuordecim sint doses.
Licebit igitur non modo scriptulos (vt aiunt) quatuor,
sed etiam ternas drachmas exhibere. tutissime autem
cum Mesue, binas.

CHRI. N hac vndecima parte determinat
de Vnguentis & Emplastris, quæ
abinuicem differunt. Nam ad com-
positionem vnguenti requiritur ce-
ra & oleum, in emplastris autem nõ
est expediens semper ponere oleum:
fuerunt autem adinuenta emplastra, ac etiam vn-
guenta, vt cum virtute ipsorum diutius perseuera-
rent in loco, super quem administrantur. fiunt etiam
quandoq; cerata, quæ ad duriores & solidiores for-
mam reducant, quam vnguenta, vel emplastra.

F VNGVENTI & Emplastri nomine, sed & cerati MAN.
aliter antiqui, aliter neoterici vsi sunt. Illienim
vnguenta ea duntaxat vocabant, quæ ex odoratis rebus
conficiebant, emplastra, quæ ex metallicis. cerata,
quæ ex oleo & cera. Neoterici vnguenti nomen ad an-
tiquorum emplastra & cerata extenditur, cerata ea so-
lum vocantes, quæ ita cuti hærent vt vis auelli possint.
sunt quæ ab hærendi vi à Gal. ἑκκαλλὰ dicta sunt. Em-
plastra vero neoterici, quæ antiqui cataplasmata no-
minant.

SYLVII. CERATVM à cera dicitur, qua forma Græcis κηρίον vel
κηρίον à cera & oleo: quibus cera miscetur, vt det materiam,
quæ minus prompte dissoluat. Quod etiam Galennus lib. 4.
san. tuen. cum succos non crassos, nec lentos ad eum residentes di-
gerit oleo sampsychino, præsertim hyeme & regione frigida, per
se, vel cum cera & resina: præsertim cum super vinctum corpus ma-
nere diutius studeat: quod si liquidius vis, auge oleum, minue ce-
ram, & alia corpus & materiam præbentia. Cum in ceratis scribi-
tur ceræ, q. s. oleum sit quadruplum ad ceram: vt si recipiat olei
vnc. ij. misce ceræ vnc. s. Si vero scribatur ceræ parum, sit eius vt aut
viij. pars ad oleum, vt linimentum sit liquidum verius, quam ce-
ram: idque magis & minus pro medici scopis. Quo enim plus
habent ceræ, eo solidiora sunt: quo minus, tanto liquidiora: nisi
aut longa coctio, aut succorum largior mistio, ceræ modo duram
reddat compositionem. Sit ob id liquidius ceratum, aut sicca mul-
tum, & multa sint miscenda.

MESVE.

CHRI. ERATVM cæsydatum Galen. e-
mollit & digerit tumores duos
hepatis, splenis, vteri, neruo-
rum, iuncturarum, & aliarum
partium, estque anodynuni. Rec-
cip. ceræ flauæ vnc. iij. olei cha-
mæmelini & irini ana vnc. vj. mastiches vnc.
i. spicæ nardi drachm. ij. & s. c. oci drachm. i. &
s. terebinthinæ vnc. j. resinæ vnc. semis. cæsypra
chm. lxxx.

CHRI. HYSOPI ceratum descriptione Gal. ad istam
literam debet addi vnguentum hyssopi, idest in
quo ingreditur hyssopus humida. & sub alijs nomi-
nibus præparata reperiuntur, & communiter ista vn-
guenta, in quibus ingreditur hyssopus humida, conue-
niunt ad durities & nodositates in splene, & hepate
factas materia dura melancholica, habent etiam vir-
tutem resolutiuam, virtute hyssopi humidæ, quæ est
calidæ, & humidæ complexionis in primo, licet hu-
miditas sit maior caliditate. Alia etiam, quæ ingre-
diuntur